COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 26.10.2021
COM(2021) 962 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind funcționarea pieței europene a carbonului în 2020 în temeiul articolului 10 alineatul (5) și al articolului 21 alineatul (2) din Directiva 2003/87/CE [astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/29/CE și prin Directiva (UE) 2018/410]

{COM(2021) 950 final} - {SWD(2021) 308 final}

Cuprins

Lista acronimelor și a abrevierilor 2

1. INTRODUCERE 3

2. INFRASTRUCTURA ȘI ACOPERIREA EU ETS 5

2.1 Registrul UE și Registrul de tranzacții al Uniunii Europene 5

3. FUNCȚIONAREA PIEȚEI CARBONULUI 7

3.1. Oferta: certificate puse în circulație 7

3.1.1. Plafonul 7

3.1.2. Alocarea cu titlu gratuit 10

3.1.3. Licitarea certificatelor 12

3.1.4. Derogarea de la licitarea integrală pentru producția de energie electrică și termică 15

3.1.5 Programul NER 300 19

3.1.6. Fondul pentru inovare 20

3.1.7. Fondul pentru modernizare 21

3.1.8. Compensarea costurilor indirecte ale emisiilor de carbon 21

3.1.9. Creditele internaționale 24

3.2. Cererea: certificate scoase din circulație 25

3.2.1. Reducerile de emisii 25

3.2.2. Echilibrarea ofertei și cererii 29

4. AVIAȚIE 32

5. SUPRAVEGHEREA PIEȚEI 35

6. MONITORIZAREA, RAPORTAREA ȘI VERIFICAREA EMISIILOR 38

7. LEGĂTURA DINTRE EU ETS ȘI ETS-UL ELVEȚIEI 40

8. EFECTELE PUNERII ÎN APLICARE A DIRECTIVEI PRIVIND EFICIENȚA ENERGETICĂ ȘI A PLANURILOR NAȚIONALE PRIVIND ENERGIA ȘI CLIMA ASUPRA EU ETS 43

8.1 Impactul punerii în aplicare a Directivei privind eficiența energetică asupra EU ETS 43

8.2 Impactul punerii în aplicare a planurilor naționale privind energia și clima asupra EU ETS 46

9. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE 47

Lista acronimelor și a abrevierilor

BEI	Banca Europeană de Investiții
CCONUSC	Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice
CEF DI	Instrumentul de împrumut al Mecanismului pentru interconectarea Europei (*Connecting Europe Facility Debt Instrument*)
CINEA	Agenția Executivă Europeană pentru Climă, Infrastructură și Mediu
CO_2	Dioxid de carbon
CO_2(e)	Dioxid de carbon echivalent
CORSIA	Schema de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională
CP2	A doua perioadă de angajament din cadrul Protocolului de la Kyoto
DEE	Directiva privind eficiența energetică
EA	Cooperarea Europeană pentru Acreditare (*European Cooperation for Accreditation*)
EEX	Bursa Europeană de Energie (*European Energy Exchange*)
ESMA	Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe
EU ETS	Sistemul Uniunii Europene de comercializare a certificatelor de emisii
EU27	Statele membre ale Uniunii Europene
EUTL	Registrul de tranzacții al Uniunii Europene
GES	Gaz cu efect de seră
ICE	InterContinental Exchange Futures Europe
InnovFin EDP	InnovFin PDE, InnovFin – Proiecte demonstrative din domeniul energiei
MAR	Regulamentul privind abuzul de piață (*Market Abuse Regulation*)
MCE-uri	Sisteme de măsurare continuă a emisiilor
MiFID2	Directiva privind piețele instrumentelor financiare (*Markets in Financial Instruments Directive*)
MiFIR	Regulamentul privind piețele instrumentelor financiare (*Markets in Financial Instruments Regulation*)
N_2O	Protoxid de azot
NER	Rezerva pentru instalațiile nou-intrate (*New Entrants Reserve*)
NTCA	Numărul total de certificate aflate în circulație
OACI	Organizația Aviației Civile Internaționale
OTC	Extrabursier (*Over-the-counter*)
PFC-uri	Perfluorocarburi
PNEC-uri	Planuri naționale privind energia și clima
RAV	Regulamentul privind acreditarea și verificarea
RMR	Regulamentul privind monitorizarea și raportarea
RSP	Rezerva pentru stabilitatea pieței
SEE	Spațiul Economic European
SPR-uri	Standarde CORSIA și practici recomandate
UK	Regatul Unit

1. INTRODUCERE

Sistemul Uniunii Europene de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS) reprezintă, din 2005, o piatră de temelie a strategiei UE de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES). Începând din anul lansării sistemului, și anume din 2005, emisiile din sectorul producției de energie electrică și termică, precum și din sectoarele industriale mari consumatoare de energie, care intră în domeniul de aplicare al EU ETS, au scăzut cu aproximativ 43 %[1]. Împreună cu alte acte legislative, cum ar fi cele privind energia din surse regenerabile[2] și eficiența energetică[3], sistemul a contribuit în mod semnificativ la atingerea obiectivului general al UE de reducere a emisiilor de GES cu 20 % până în 2020 față de nivelurile din 1990. În 2020, UE a depășit acest obiectiv și a redus emisiile de GES cu aproximativ 31 %[4] față de nivelurile din 1990.

În iulie 2021, Comisia a adoptat un pachet de propuneri pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Pactului verde european[5]. Prin propunerile respective se urmărește adaptarea politicilor UE din domeniul climei, al energiei, al utilizării terenurilor, al transporturilor și al impozitării la sarcina de reducere, până în 2030, a emisiilor nete de GES cu cel puțin 55 % față de nivelurile din 1990. EU ETS va juca un rol major în atingerea acestui obiectiv. Pachetul conține o propunere de ridicare a nivelului de ambiție al EU ETS, prin stabilirea unui nou obiectiv de reducere a emisiilor până în 2030, și anume o reducere de 61 %[6] față de nivelurile din 2005 (în prezent, obiectivul este o reducere de 43 % față de nivelurile din 2005), a unui plafon general mai scăzut al emisiilor și a unei reduceri anuale mai accentuate a emisiilor, și anume de 4,2 % în loc de nivelul actual de 2,2 % pe an[7]. Propunerea de revizuire a EU ETS conține, de asemenea, o lărgire a domeniului de aplicare al sistemului, pentru includerea emisiilor generate de transportul maritim, și un sistem nou, separat, de comercializare a certificatelor de emisii în cazul emisiilor generate de combustibilii utilizați în transportul rutier și în sectorul construcțiilor[8].

Într-o propunere separată se consolidează rezerva pentru stabilitatea pieței (RSP)[9] și mecanismul care abordează excedentul de certificate acumulat în EU ETS începând din 2019

[1] Până la sfârșitul anului 2020, pentru UE-27 + UK + Islanda, Liechtenstein și Norvegia (pentru care EU ETS s-a aplicat până la 31 decembrie 2020).
[2] Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, JO L 328, 21.12.2018, p. 82.
[3] Directiva (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, JO L 328, 21.12.2018, p. 210.
[4] Reduceri ale emisiilor pentru UE-27. Pentru UE-27 + Regatul Unit, scăderea a fost de 32,5 % față de nivelurile din 1990.
[5] Pachetul pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Pactului verde european, din 14.7.2021.
[6] Acest obiectiv cuprinde și propunerea de lărgire a domeniului de aplicare al EU ETS pentru includerea sectorului transportului maritim.
[7] Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii, a Deciziei (UE) 2015/1814 privind înființarea și funcționarea unei rezerve pentru stabilitatea pieței aferentă schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră și a Regulamentului (UE) 2015/757, COM(2021) 551 final.
[8] COM(2021) 551 final (ca mai sus).
[9] Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Deciziei (UE) 2015/1814 în ceea ce privește cantitatea de certificate care urmează să fie plasate în rezerva pentru stabilitatea pieței aferentă sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră până în 2030, COM(2021) 571 final.

și se îmbunătățește reziliența sistemului la șocurile majore, prin ajustarea ofertei de certificate care urmează să fie scoase la licitație.

Alte două propuneri din pachetul din iulie consolidează EU ETS pentru sectorul aviației[10], pentru a asigura faptul că acest sector contribuie la obiectivul UE de reducere a emisiilor și faptul că Schema de compensare și de reducere a emisiilor de carbon pentru aviația internațională (CORSIA) este pusă în aplicare în dreptul UE într-un mod compatibil cu obiectivele UE în materie de climă pentru 2030.

Prezentul raport privind funcționarea pieței europene a carbonului este prezentat în conformitate cu articolul 10 alineatul (5) și articolul 21 alineatul (2) din Directiva 2003/87/CE (Directiva EU ETS)[11]. El se referă la anul 2020 și la primul semestru al anului 2021 (până la 30 iunie 2021); întrucât 2020 este ultimul an al fazei 3 a EU ETS (2013-2020), prezentul raport cuprinde și o sinteză a principalelor evoluții din această perioadă.

În raport sunt examinate reducerile semnificative de emisii realizate în cursul fazei 3 și factorii acestora (capitolul 3.2.1) și este analizat rolul pe care îl are RSP în reducerea excedentului de certificate acumulat în EU ETS (capitolul 3.2.2). Sunt evidențiate, de asemenea, evoluțiile majore înregistrate în cursul fazei 3 în ceea ce privește sectorul aviației (capitolul 4), alocarea cu titlu gratuit (capitolul 3.1.2), licitarea certificatelor, veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii și utilizarea veniturilor respective (capitolul 3.1.3), instrumentele de finanțare ale EU ETS (capitolele 3.1.4-3.1.8), supravegherea pieței (capitolul 5) și eficacitatea punerii în aplicare a EU ETS în țările participante (capitolul 6). Raportul conține două capitole noi: capitolul 7, în care este descrisă legătura dintre EU ETS și ETS-ul Elveției și este examinat efectul pe care crearea unei legături între cele două sisteme l-a avut asupra respectivelor piețe ale carbonului, și capitolul 8, în care este examinat impactul punerii în aplicare a Directivei 2012/27/UE, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/2002[12] (Directiva privind eficiența energetică), și a planurilor naționale privind energia și clima (PNEC-uri) pentru 2019 asupra EU ETS.

Dacă nu se indică altfel, pentru prezentul raport s-au utilizat date publicate sau puse la dispoziția Comisiei până la sfârșitul lunii iunie a anului 2021. În raport sunt luate în considerare datele din 2020 pentru Regatul Unit (UK), pentru a se reflecta domeniul de aplicare al EU ETS valabil până la 31 decembrie 2020. Informațiile tehnice și descriptive cu privire la EU ETS sunt prezentate în anexele la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

---

[10] Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE în ceea ce privește contribuția sectorului aviației la obiectivul Uniunii de reducere a emisiilor la nivelul întregii economii și de punere în aplicare în mod corespunzător a unei măsuri globale bazate pe piață, COM(2021) 552 final, și Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE în ceea ce privește notificarea compensării legate de o măsură globală bazată pe piață pentru operatorii de aeronave cu sediul în Uniune, COM(2021) 567 final.

[11] Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului, JO L 275, 25.10.2003, p. 32.

[12] Directiva (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, JO L 328, 21.12.2018, p. 210.

2. INFRASTRUCTURA ȘI ACOPERIREA EU ETS

În cursul fazei 3 a EU ETS (2013-2020), sistemul a acoperit 28 de state membre ale UE (inclusiv UK) și trei țări AELS – Islanda, Liechtensteinul și Norvegia. Începând cu 1 ianuarie 2021, EU ETS acoperă 27 de state membre plus Islanda, Liechtensteinul și Norvegia, precum și instalații de producere a energiei electrice din Irlanda de Nord. La 1 ianuarie 2020 a fost creată o legătură între EU ETS și piața elvețiană a carbonului (a se vedea capitolul 7).

În total, EU ETS reglementează emisii generate de peste 10 400 de centrale electrice și termice și instalații de producție, precum și de aproximativ 350 de operatori de aeronave care efectuează zboruri între aeroporturi situate în Spațiul Economic European (SEE) și dinspre SEE către Elveția și UK. Deși la începutul fazei 3 acoperea aproximativ jumătate din totalul emisiilor de GES din UE, EU ETS acoperă în prezent aproximativ 36 % din emisiile de GES ale UE. O prezentare detaliată a acoperirii EU ETS în faza 3 este disponibilă în apendicele 1 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

2.1 Registrul UE și Registrul de tranzacții al Uniunii Europene

În Registrul UE și în Registrul de tranzacții al Uniunii Europene (EUTL) se ține evidența proprietății asupra certificatelor generale și a certificatelor pentru aviație, prin înscrierea sumelor deținute în conturi și a tranzacțiilor dintre conturi. În aceste sisteme sunt înregistrate, de asemenea, emisiile instalațiilor staționare (instalații de generare a energiei electrice și termice și instalații industriale) și ale operatorilor de aeronave, precum și situația respectării obligațiile în legătură cu aceste emisii. Ambele sisteme sunt operate și actualizate de Comisie, însă administratorii registrelor naționale din țările participante rămân punctul de contact pentru titularii și reprezentanții conturilor (întreprinderi și persoane fizice). În registrul UE sunt înscrise conturile și sunt înregistrate informațiile privind respectarea obligațiilor, iar în EUTL se verifică, se înregistrează și se autorizează în mod automat toate tranzacțiile dintre conturi, asigurându-se astfel respectarea normelor EU ETS la efectuarea fiecărui transfer.

Datele înscrise în registrul UE și în EUTL continuă să constituie o sursă importantă de informații pentru o multitudine de tipuri de rapoarte aferente EU ETS, cum ar fi calcularea indicatorului de excedent legat de rezerva pentru stabilitatea pieței (RSP) (a se vedea capitolul 3.2.2) și rapoartele întocmite de Agenția Europeană de Mediu. De asemenea, EUTL asigură transparența în ceea ce privește EU ETS, prin publicarea de informații referitoare la respectarea dispozițiilor EU ETS de către instalațiile staționare și operatorii de aeronave și de informații referitoare la tranzacțiile dintre conturi.

În cursul fazei 3, site-ul public al EUTL a funcționat în mod fiabil, rămânând pe deplin operațional timp de 365 de zile, în regim permanent, în fiecare an, cu excepția câtorva întreruperi minore, datorate unor actualizări tehnice programate. La fel s-a întâmplat și în 2020. Una dintre excepții a fost data de 18 august 2020, când, din cauza unor probleme tehnice, mai multe tranzacții nu au fost procesate corect. Registrul UE a fost indisponibil ca urmare a unor lucrări de depanare și reparații efectuate între 19 și 21 august.

În 2020 și în prima jumătate a anului 2021 au fost efectuate mai multe lucrări importante de dezvoltare a registrului UE. În primul rând, Acordul comercial și de cooperare dintre UE și UK[13] a început să se aplice cu titlu provizoriu la 1 ianuarie 2021 și a intrat în vigoare la 1 mai 2021. În acord, UE și UK se angajează să mențină, în ceea ce privește politicile lor în domeniul climei și al mediului, nivelul de ambiție existent la sfârșitul anului 2020 și să adapteze aceste politici în conformitate cu obligațiile lor internaționale. La articolul 392 din acord se prevede că la 1 ianuarie 2021 ambele părți trebuie să aibă un sistem de stabilire a prețului carbonului care să acopere emisiile de GES provenite din producția de energie electrică și termică, din industrie și din aviație. Producătorii de energie electrică din Irlanda de Nord și zborurile dinspre SEE către UK continuă să intre în domeniul de aplicare al EU ETS, în timp ce zborurile dinspre UK către SEE se încadrează în sistemul britanic de stabilire a prețului carbonului (a se vedea capitolul 4). În consecință, producătorii de energie electrică din Irlanda de Nord au rămas în registrul UE, iar Directiva EU ETS a fost modificată pentru a se ține seama de modificările aduse acoperirii zborurilor[14].

Amendamentul de la Doha de instituire a celei de a doua perioade de angajament (AP 2) din cadrul Protocolului de la Kyoto (1 ianuarie 2013-31 decembrie 2020) a intrat de asemenea în vigoare[15], la 31 decembrie 2020. În conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 389/2013 al Comisiei[16] (Regulamentul privind registrul), Comisia acționează în calitate de administrator al registrului UE privind Protocolul de la Kyoto, care face parte din registrul UE. Deși 31 decembrie 2020 a fost ultima zi a AP 2, sistemul de transparență și conformitate al Protocolului de la Kyoto va continua să funcționeze până la verificarea finală a conformității. În 2023 se vor raporta și revizui inventarele de emisii pentru ultimul an al AP 2 și se va depune un raport final.

Acordul privind crearea unei legături între EU ETS și ETS-ul Elveției[17] a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2020. Pentru operaționalizarea legăturii dintre sisteme, la 21 septembrie 2020 a fost implementată o soluție provizorie de creare a legăturii între cele două sisteme și a posibilității de transfer de certificate între acestea (a se vedea capitolul 7).

[13] Acordul comercial și de cooperare între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, pe de altă parte, JO L 149, 30.4.2021, p. 10.
[14] Regulamentul delegat (UE) 2021/1416 al Comisiei din 17 iunie 2021 de modificare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește excluderea din sistemul Uniunii de comercializare a certificatelor de emisii a zborurilor care sosesc din Regatul Unit, JO L 305, 31.8.2021, p. 1.
[15] Comunicarea Comisiei privind intrarea în vigoare a Amendamentului de la Doha la Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, JO C 432, 14.12.2020, p. 1.
[16] Regulamentul (UE) nr. 389/2013 al Comisiei din 2 mai 2013 de creare a registrului Uniunii în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului și cu Deciziile nr. 280/2004/CE și nr. 406/2009/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 920/2010 și (UE) nr. 1193/2011 ale Comisiei, JO L 122, 3.5.2013, p. 190.
[17] Acordul dintre Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană pentru crearea unei legături între respectivele lor scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, JO L 322, 7.12.2017, p. 3.

În sfârșit, punerea în aplicare din punct de vedere tehnic a noilor norme introduse prin Regulamentul delegat (UE) 2019/1122 al Comisiei[18] a fost finalizată cu succes, iar noile funcționalități sunt disponibile în registrul UE de la 1 ianuarie 2021.

3. FUNCȚIONAREA PIEȚEI CARBONULUI

3.1. Oferta: certificate puse în circulație

3.1.1. Plafonul

Plafonul este cantitatea maximă absolută de emisii de GES care poate fi generată de entitățile participante la EU ETS pentru a se asigura îndeplinirea obiectivului de reducere a emisiilor; cantitatea respectivă corespunde numărului de certificate puse în circulație în cursul unei perioade de comercializare. Pentru întregul EU ETS se aplică un plafon comun la nivelul UE (apendicele 2 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport conține informații detaliate referitoare la plafon). În cursul fazei 3 a EU ETS (2013-2020), plafonul a scăzut în fiecare an cu un factor linear de reducere de 1,74 %, asigurând diminuarea emisiilor totale (a se vedea capitolul 3.2.1). În faza 4 a EU ETS (2021-2030), plafonul scade cu un factor linear de reducere de 2,2 % atât pentru instalațiile staționare, cât și pentru sectorul aviației. În tabelul 1 sunt prezentate cifrele aferente plafonului de emisii provenite de la instalațiile staționare și numărul de certificate pentru aviație puse în circulație[19] în fiecare an din faza 3.

Tabelul 1– Plafonul EU ETS în faza 3 a EU ETS (2013-2020)

Anul	Plafon anual (instalații staționare)	Certificate anuale pentru aviație puse în circulație[20]
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651

[18] Regulamentul delegat (UE) 2019/1122 al Comisiei din 12 martie 2019 de completare a Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește funcționarea registrului Uniunii, JO L 177, 2.7.2019, p. 3.

[19] Numărul de certificate pentru aviație puse în circulație începând din 2013 este rezultatul unei abordări ascendente care pornește de la alocarea cu titlu gratuit (stabilită pe baza unor criterii de referință pe activități pentru activitatea desfășurată de operatori în interiorul SEE). Numărul de certificate licitate este stabilit apoi ținându-se seama de faptul că alocarea cu titlu gratuit (inclusiv o rezervă specială destinată distribuirii către operatorii de aeronave cu o creștere rapidă și către operatorii nou-intrați) ar trebui să reprezinte 85 % din volumul total. Licitarea reprezintă restul de 15 %.

[20] Cifrele actualizate includ creditele internaționale schimbate în certificate EU ETS, pe lângă alocarea cu titlu gratuit și cuantumurile licitate.

2018	1 892 980 627	38 909 585
2019	1 854 716 381	38 830 950
2020	1 816 452 135	42 803 537

La 1 februarie 2020 a intrat în vigoare Acordul privind retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană[21]. Directiva EU ETS s-a aplicat Regatului Unit până la 31 decembrie 2020 și, în temeiul Protocolului privind Irlanda și Irlanda de Nord[22], producția de energie electrică situată în Irlanda de Nord continuă să fie inclusă în EU ETS, cu drepturile și obligațiile relevante.

Comisia a reacționat la aceste schimbări adoptând, la 16 noiembrie 2020, Decizia privind cantitatea ajustată de certificate pentru întreaga Uniune[23]. Numai emisiile generate de producerea de energie electrică în Irlanda de Nord au fost luate în considerare în plafonul actualizat (aplicat începând cu perioada de referință 2008-2012), fiind calculată o reducere a plafonului proporțională cu emisiile din UK care nu au mai fost luate în considerare[24].

În Figura 1 este rezumată reducerea plafonului în urma majorării la 2,2 % a factorului linear de reducere începând cu 2021. Este ilustrat, de asemenea, rolul contribuțiilor la rezerva pentru stabilitatea pieței (RSP) și al concentrării contribuțiilor la RSP spre sfârșitul perioadei (a se vedea capitolul 3.2.2). Barele conturate cu liniuțe din figură reprezintă o aproximare a impactului obiectivului mai ridicat de reducere a emisiilor pentru 2030, astfel cum a fost propus de Comisie în pachetul de revizuire din 14 iulie 2021 pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Pactului verde european.

[21] Acordul privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, JO L 29, 31.1.2020, p. 7.
[22] JO L 29 (ca mai sus).
[23] Decizia (UE) 2020/1722 a Comisiei din 16 noiembrie 2020 privind cantitatea de certificate care trebuie emisă pentru întreaga Uniune, pentru anul 2021, în temeiul Sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii, JO L 386, 16.11.2020, p. 26.
[24] Plafonul pentru 2021 prevăzut în Decizia (UE) 2020/1722 a Comisiei nu include cantitatea de certificate care urmează să fie emise în temeiul capitolului II din Directiva EU ETS în privința operatorilor de aeronave. Această cantitate este rezultatul unei abordări ascendente al cărei punct de pornire este alocarea cu titlu gratuit către sectorul aviației, astfel cum se explică în Comunicarea privind cantitatea de certificate pentru întreaga Uniune pentru anul 2021 și rezerva pentru stabilitatea pieței, în temeiul sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii, JO C 428 I, 11.12.2020, p. 1.

Figura 1– Reducerea plafonului prin aplicarea unui factor linear de reducere de 2,2 % începând din 2021[25]

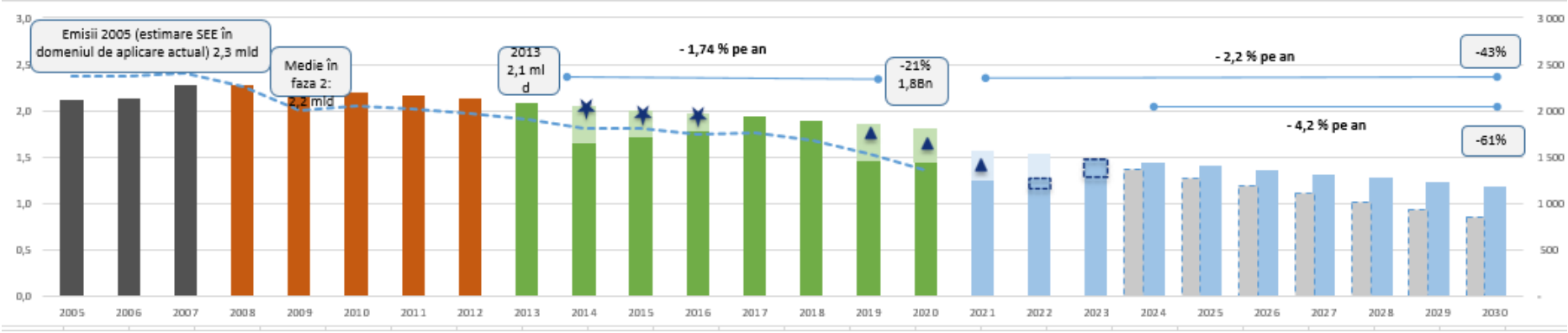

★ Certificate concentrate spre sfârșitul perioadei (900 de milioane în total)

▲ Contribuții la rezerva pentru stabilitatea pieței

⬚ Contribuții la rezerva pentru stabilitatea pieței intrate/ieșite în funcție de excedentul de pe piață

[25] Plafonul pentru faza 4 reflectă publicarea post-BREXIT a volumului total de certificate din EU ETS în Decizia (UE) 2020/1722 a Comisiei.

3.1.2. Alocarea cu titlu gratuit

Deși începând cu faza 3 licitațiile reprezintă, în principiu, distribuirea a 57 % din volumul total de certificate, un volum semnificativ de certificate este alocat cu titlu gratuit pentru abordarea riscului relocării emisiilor de dioxid de carbon (atunci când activitățile se mută în țări din afara UE ale căror politici climatice sunt mai puțin ambițioase în ceea ce privește emisiile de GES, ceea ce poate duce la o creștere generală a emisiilor). Producția de energie electrică nu era eligibilă pentru certificate gratuite, iar alocarea cu titlu gratuit către acest sector s-a bazat pe criterii de performanță, în scopul de a se consolida stimulentele pentru reducerea emisiilor de GES și intensificarea inovării.

La începutul fazei 3, în cadrul EU ETS a fost creată rezerva pentru instalațiile nou-intrate (NER), pentru a se asigura alocări suplimentare cu titlu gratuit pentru noile instalații industriale și instalațiile care își măresc în mod semnificativ capacitatea; rezerva reprezintă 5 % din volumul total de certificate pentru această perioadă. Sectoarele și subsectoarele care au fost considerate a fi expuse unui risc semnificativ de relocare a emisiilor de dioxid de carbon și au beneficiat astfel de o proporție mai mare din alocarea cu titlu gratuit au fost incluse într-o listă privind riscul de relocare a emisiilor de dioxid de carbon[26]. Întrucât cererea de alocări cu titlu gratuit a depășit cantitatea disponibilă, alocarea a fost redusă pentru toate instalațiile prin aplicarea aceluiași factor de corecție transsectorial[27], care a fost revizuit[28] în 2017. Valorile factorului de corecție transsectorial sunt prezentate în tabelul 3.1 din apendicele 3 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

Rezerva inițială conținea 480,2 milioane de certificate, după deducerea a 300 de milioane de certificate pentru programul NER 300 de sprijinire a inovării (a se vedea capitolul 3.1.5). În iunie 2021 se aflau în rezervă 178,3 milioane de certificate pentru 1 392 de instalații, pentru întreaga fază 3. Prin urmare, în rezervă rămân 301,9 milioane de certificate. Din această cantitate, 200 de milioane de certificate vor fi plasate în NER pentru faza 4, iar restul vor fi plasate în RSP.

În iunie 2021, volumul aprobat inițial de alocări cu titlu gratuit pentru faza 3 a fost redus cu aproximativ 585 de milioane din cele 6,5 miliarde de certificate, ca urmare a închiderii unor instalații sau a reducerii producției sau a capacității de producție a unor instalații. În tabelul 2 sunt sintetizate alocările cu titlu gratuit pentru industrie în faza 3.

---

[26] Decizia Comisiei din 27 octombrie 2014 de stabilire pentru perioada 2015-2019, în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a listei sectoarelor și subsectoarelor considerate a fi expuse unui risc semnificativ de relocare a emisiilor de dioxid de carbon, JO L 308, 29.10.2014, p. 114.

[27] Decizia 2013/448/UE a Comisiei din 5 septembrie 2013 privind măsurile naționale de punere în aplicare pentru alocarea tranzitorie cu titlu gratuit a cotelor de emisii de gaze cu efect de seră în conformitate cu articolul 11 alineatul (3) din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L 240, 7.9.2013, p. 27.

[28] Decizia (UE) 2017/126 a Comisiei din 24 ianuarie 2017 de modificare a Deciziei 2013/448/UE în ceea ce privește stabilirea unui factor de corecție transsectorial uniform, în conformitate cu articolul 10a din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L 19, 25.1.2017, p. 93.

Tabelul 2– Alocări cu titlu gratuit pentru industrie, ianuarie 2013-iunie 2021 (în milioane) [29]

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Alocare cu titlu gratuit[30] (UE-27 + UK + Islanda, Liechtenstein și Norvegia)	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9	748,1[31]	724,8
Alocare din rezerva pentru instalațiile nou-intrate (investiții în instalații noi și măriri de capacitate)	11,7	15,2	18,9	22,8	24,6	26,9	29,1	28,9
Certificate cu titlu gratuit rămase nealocate ca urmare a închiderii unor instalații industriale sau a modificării producției ori a capacității de producție	41,9	61,3	74,0	76,5	79,9	85,1	80,3	85,9

Deși țările participante puteau încă să transmită în 2021 date cu privire la modificările alocării cu titlu gratuit pentru ultimul an al fazei 3, marea majoritate a modificărilor fuseseră deja raportate. Se poate concluziona astfel că la sfârșitul fazei 3 existau:

- 1 821 de instalații, din 11 646, care și-au încetat activitatea sau au suferit o modificare fizică care a determinat reducerea sub prag a capacității și, prin urmare, retragerea permisului de emisie de GES;
- 505 instalații nou-intrate;
- 887 de extinderi semnificative ale capacității;
- 378 de reduceri semnificative ale capacității;
- 2 985 de instalații care și-au încetat parțial activitatea și
- 1 434 de instalații care s-au redresat după o încetare parțială.

Certificatele care nu au fost alocate ca urmare a unor situații de închidere a instalației, de încetare parțială a activității sau de reducere semnificativă a capacității [în temeiul

[29] Deși datele utilizate în rapoartele anterioare privind piața carbonului se bazau pe notificările trimise anual de țările participante până la sfârșitul lunii iunie, datele utilizate în prezenta ediție și, respectiv, în ediția de anul trecut a raportului privind piața carbonului s-au bazat pe registrul UE valabil la 30 iunie 2021 și, respectiv, 2020. S-a optat pentru această nouă abordare din dorința de a se reflecta mai precis alocările pe măsura efectuării lor și a înscrierii lor în registru.
[30] Volumul alocării inițiale, înainte de aplicarea factorului de corecție transsectorial.
[31] Alocarea pentru UK (48 de milioane de certificate din totalul pentru 2019) a fost suspendată în 2019, ca urmare a măsurilor de salvgardare pentru protejarea integrității de mediu a EU ETS în cazurile în care dreptul Uniunii încetează să se aplice unui stat membru care se retrage din UE, și a fost reluată în 2020.

articolului 10a alineatele (19) și (20) din Directiva EU ETS] vor fi plasate în RSP, în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din Decizia (UE) 2015/1814 (Decizia privind RSP)[32], la fel ca certificatele nealocate din NER.

Pentru a se preveni riscul de relocare a emisiilor de dioxid de carbon, alocarea cu titlu gratuit continuă în faza 4, pe baza valorilor de referință actualizate, stabilite pe baza performanței a 10 % dintre cele mai eficiente instalații din UE. În urma acordului politic la care s-a ajuns cu privire la Directiva EU ETS revizuită în noiembrie 2017, Comisia a adoptat acte legislative pentru punerea în aplicare a alocării cu titlu gratuit pentru industrie în faza 4. Actele juridice adoptate sunt enumerate în tabelul 4.1 din apendicele 4 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

3.1.3. Licitarea certificatelor

În faza 3, licitarea este principala metodă de distribuire a certificatelor în cadrul EU ETS, reprezentând 57 % din volumul total. Licitațiile sunt reglementate de Regulamentul (UE) nr. 1031/2010[33] (Regulamentul privind licitarea), care stabilește normele aplicabile în materie de calendar, administrare și alte aspecte ale desfășurării licitațiilor, pentru a asigura un proces deschis, transparent, armonizat și nediscriminatoriu.

În faza 3, licitațiile au avut loc prin intermediul următoarelor platforme de licitație:

- European Energy Exchange AG (EEX), care a licitat, ca platformă comună de licitație, pentru 25 de state membre care participă la o procedură de achiziție publică comună. Platforma a licitat de asemenea pentru Polonia (care a optat să nu participe la procedura de achiziție publică comună, dar care nu și-a desemnat încă propria platformă de licitație) și, începând din iunie 2019, pentru Islanda, Liechtenstein și Norvegia (după ce Acordul privind SEE a fost modificat pentru a permite Islandei, Liechtensteinului și Norvegiei să participe la Acordul de achiziție publică comună pentru platforma comună de licitație).
- EEX, care a licitat pentru Germania ca platformă de licitație desemnată separat;
- ICE Future Europe (ICE), care a licitat pentru UK ca platformă de licitație desemnată separat până la sfârșitul anului 2020.

Platforma EEX a fost redesemnată ca platformă comună de licitație în 2021, fără modificări majore în ceea ce privește participarea la licitații.

[32] Decizia (UE) 2015/1814 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 octombrie 2015 privind înființarea și funcționarea unei rezerve pentru stabilitatea pieței aferente schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră și de modificare a Directivei 2003/87/CE, JO L 264, 6.10.2015, p. 1.

[33] Regulamentul (UE) nr. 1031/2010 al Comisiei din 12 noiembrie 2010 privind calendarul, administrarea și alte aspecte ale licitării certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii, JO L 302, 18.11.2010, p. 1.

Peste 1 800 de licitații au avut loc în faza 3, iar la 30 iunie 2021 această cifră depășea cu mult 1 900. În tabelul 3 sunt prezentate volumele de certificate[34] licitate de EEX și de ICE până la 30 iunie 2021, inclusiv în cadrul licitațiilor timpurii[35] pentru certificate generale.

Tabelul 3– Volumele totale licitate de certificate din faza 3, ianuarie 2012-30 iunie 2021[36]

Anul	Certificate generale	Certificate pentru aviație
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018	915 750 000	5 601 500
2019	588 540 000	5 502 500
2020	778 505 000	7 505 000
2021 (până la 30 iunie 2021)	308 326 000	1 343 000

Sursă: EEX

După ce a devenit operațională, și anume în ianuarie 2019, RSP a redus substanțial oferta de certificate disponibile pentru licitație. În general, licitațiile s-au desfășurat fără probleme, iar prețurile de închidere a licitațiilor au fost strâns aliniate la prețurile de pe piața secundară.

În conformitate cu normele din Regulamentul privind licitarea, în faza 3 au fost anulate în total 15 din peste 1 800 de licitații, fie pentru că nu s-a oferit prețul rezervat, fie pentru că volumul total al ofertelor a fost mai mic decât volumul licitat. Figura 2 oferă o vedere de ansamblu asupra prețurilor de închidere a licitațiilor observate pe piața carbonului din UE începând din 2013.

[34] Volumele de certificate generale au fost stabilite în conformitate cu Decizia nr. 1359/2013/UE. Volumele de certificate pentru aviație au fost stabilite în conformitate cu Decizia nr. 377/2013/UE și cu Regulamentul (UE) nr. 421/2014.
[35] Licitațiile timpurii de certificate din faza 3 s-au desfășurat în 2012, având în vedere practica comercială larg răspândită în sectorul energiei electrice, care constă în vânzarea energiei electrice pe bază de contracte la termen de tip forward și în achiziționarea mijloacelor de producție necesare (inclusiv a certificatelor) la momentul comercializării producției.
[36] Sunt incluse în tabel volumele de licitație pentru UE-27 + UK + Islanda, Liechtenstein și Norvegia (cu excepția valorii pentru 2021, în care nu au fost incluse date referitoare la UK).

Figura 2– Prețurile de închidere a licitațiilor de certificate generale, ianuarie 2013-30 iunie 2021

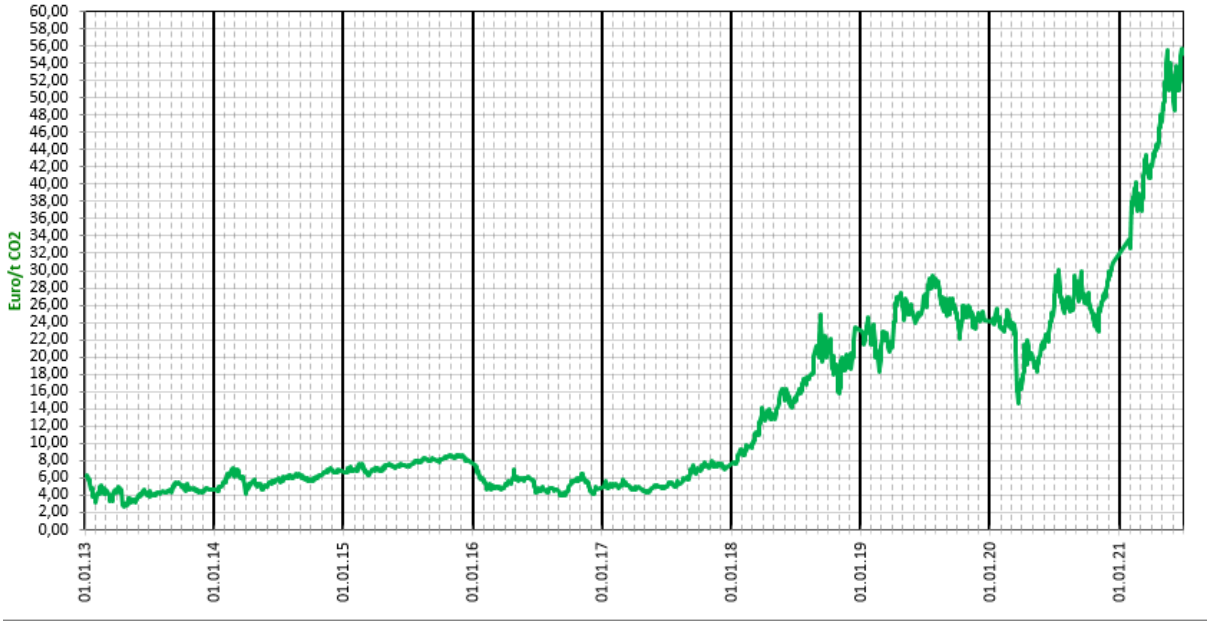

Sursă: EEX

Numărul de participanți la licitațiile de certificate generale din faza 3 este indicat în apendicele 5 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport. Platformele de licitație publică în timp util pe site-uri specifice rezultatele detaliate ale fiecărei licitații. Informații suplimentare referitoare la desfășurarea licitațiilor, inclusiv la participare, grade de acoperire și prețuri, pot fi găsite în rapoartele țărilor participante, publicate pe site-ul Comisiei[37].

Veniturile totale generate de statele membre, de UK și de Islanda, Liechtenstein și Norvegia în urma licitațiilor din faza 3 au depășit 68 de miliarde EUR (a se vedea tabelele 5.1, 5.2 și 5.3 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport[38]). Licitațiile au generat, doar în 2020, venituri totale de peste 19 miliarde EUR; acestea s-au ridicat la 13,9 miliarde EUR în prima jumătate a anului 2021. Directiva EU ETS prevede cerința ca statele membre să utilizeze cel puțin 50 % din veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii, inclusiv toate veniturile obținute din certificate distribuite în scopuri de solidaritate și de creștere și toate veniturile obținute din certificate emise cu privire la aviație[39], în cadrul unor acțiuni legate de climă și de energie.

Pe baza informațiilor transmise Comisiei de către statele membre, se estimează că în scopuri legate de climă și energie au fost utilizate aproximativ 72 % din veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii în 2020 și aproximativ 75 % (56,5 miliarde EUR) din veniturile totale în cursul fazei 3. O proporție scăzută din această sumă (aproximativ 3 % din

[37] Licitarea în cadrul EU ETS.
[38] În valorile indicate sunt luate în considerare și certificatele licitate pentru Fondul pentru inovare și Fondul pentru modernizare.
[39] Articolul 3d alineatul (4) din Directiva EU ETS.

veniturile totale începând din 2013) a fost cheltuită la nivel internațional, însă majoritatea veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii în faza 3 s-au cheltuit la nivel intern în scopuri legate de climă și energie (în principal pentru energie din surse regenerabile, eficiență energetică și cercetare și dezvoltare). În practică, statele membre cheltuiesc în scopuri legate de climă și energie sume mai mari decât veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii[40].

3.1.4. Derogarea de la licitarea integrală pentru producția de energie electrică și termică

În faza 3, câteva state membre cu venituri mai scăzute[41] au recurs la derogarea, prevăzută la articolul 10c din Directiva EU ETS, de la norma generală de licitare a certificatelor, în vederea sprijinirii investițiilor în modernizarea sectorului energiei electrice. Certificatele alocate cu titlu gratuit în temeiul derogării prevăzute la articolul 10c au fost deduse din cantitatea de certificate pe care respectivul stat membru le-ar fi scos altfel la licitație. Întrucât alocarea cu titlu gratuit a certificatelor de emisii către producători de energie electrică, în temeiul derogării prevăzute la articolul 10c, a implicat ajutoare de stat, schemele naționale înființate pentru punerea în aplicare a derogării prevăzute la articolul 10c au fost autorizate în temeiul normelor privind ajutoarele de stat și au trebuit să respecte cerințele din orientările referitoare la ajutoarele de stat[42].

Valoarea totală raportată a sprijinului acordat investițiilor în temeiul articolului 10c în perioada 2009-2020 se ridică la aproximativ 13,1 miliarde EUR. După cum se arată în Figura 3, 83 % din această sumă a fost alocată pentru reabilitatea și modernizarea infrastructurii (în principal pentru modernizarea centralelor pe cărbune și pe gaz și pentru reabilitarea rețelelor de energie electrică și termică). Restul sumei respective s-a investit în diversificarea mixului energetic și în dezvoltarea de tehnologii curate.

[40] Informații detaliate privind utilizarea veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii se pot consulta în Raportul intermediar privind acțiunile UE în domeniul climei pentru anul 2021, COM(2021) 960.
[41] Bulgaria, Cipru, Cehia, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, România și Ungaria au îndeplinit criteriile necesare pentru a putea beneficia de derogarea prevăzută la articolul 10c. Malta și Letonia au decis să nu recurgă la derogare în faza 3.
[42] Orientările privind anumite măsuri de ajutor de stat acordate în contextul schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră după 2012, JO C 158, 5.6.2012, p. 4.

Figura 3– Sprijinul total acordat în temeiul articolului 10c, pe tipuri de investiții, în perioada 2013-2019

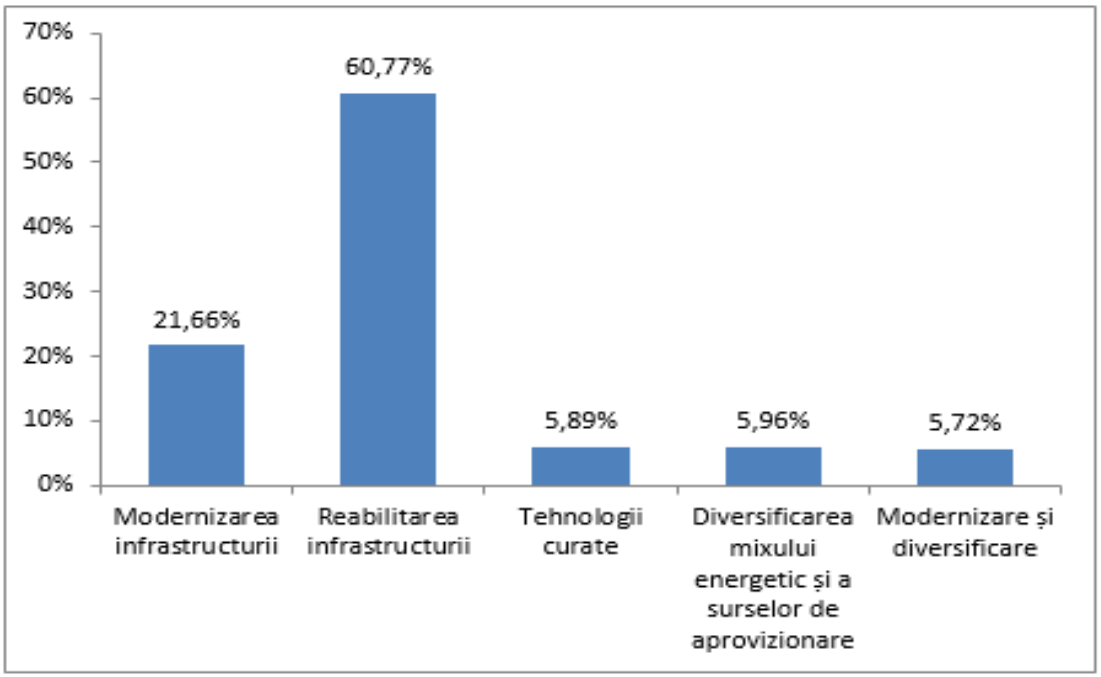

Sursă: DG CLIMA

În Figura 4 este ilustrat numărul de certificate alocate în temeiul derogării prevăzute la articolul 10c în perioada 2013-2019 de fiecare stat membru al UE (în 2020 nu au fost alocate certificate).

Figura 4– Certificatele alocate cu titlu gratuit în temeiul derogării prevăzute la articolul 10c în perioada 2013-2019[43]

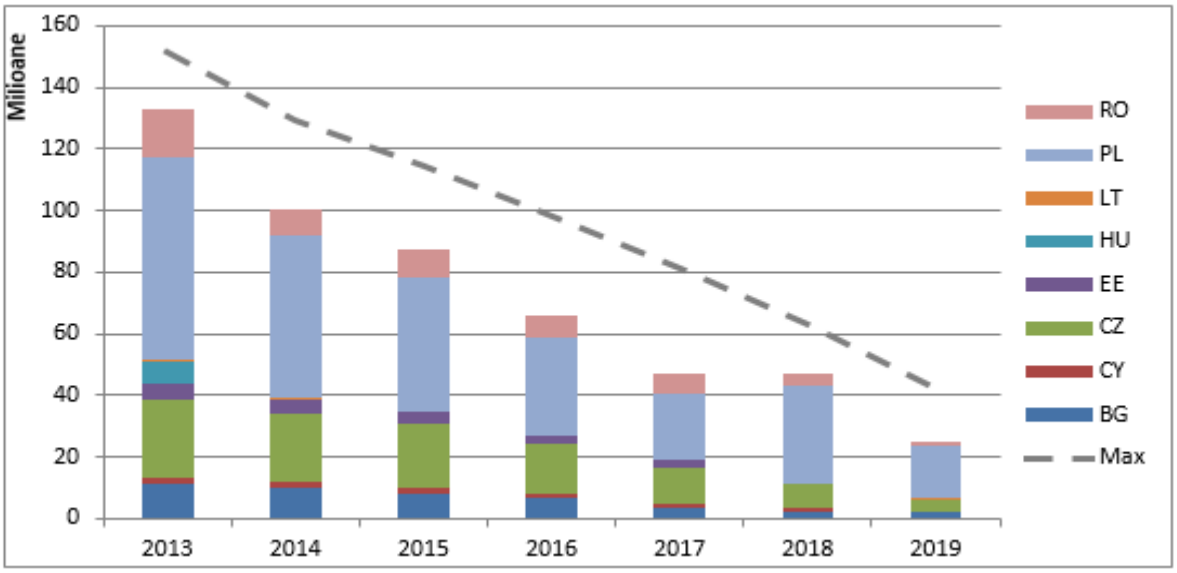

Sursă: DG CLIMA

Numărul de certificate alocate cu titlu gratuit producătorilor de energie electrică de către statele membre eligibile în faza 3 este indicat în tabelul 6.1 din apendicele 6 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport. Numărul maxim anual de certificate care urmează să fie alocate în temeiul derogării prevăzute la articolul 10c este indicat în tabelul 6.2 din apendicele 6.

Certificatele care au făcut obiectul derogării prevăzute la articolul 10c și au rămas nealocate din faza 3 pot să fie licitate sau, în conformitate cu dispozițiile Directivei EU ETS, să fie alocate în faza 4 unor investiții prevăzute la articolul 10c, care au fost selectate prin licitație deschisă, sau Fondului pentru modernizare. În Figura 5 este ilustrată măsura de alocare, licitare și transferare în faza 4 a certificatelor care au făcut obiectul derogării prevăzute la articolul 10c pentru fiecare an al fazei 3.

[43] Este posibil ca numărul de certificate emise în temeiul articolului 10c, astfel cum este ilustrat în figura 4, să includă certificate emise cu întârziere pentru anii precedenți. Cantitățile relevante anuale sunt indicate în EUTL.

Figura 5– Distribuția restului de certificate care au făcut obiectul derogării prevăzute la articolul 10c (alocate, licitate, transferate în faza 4) [44]

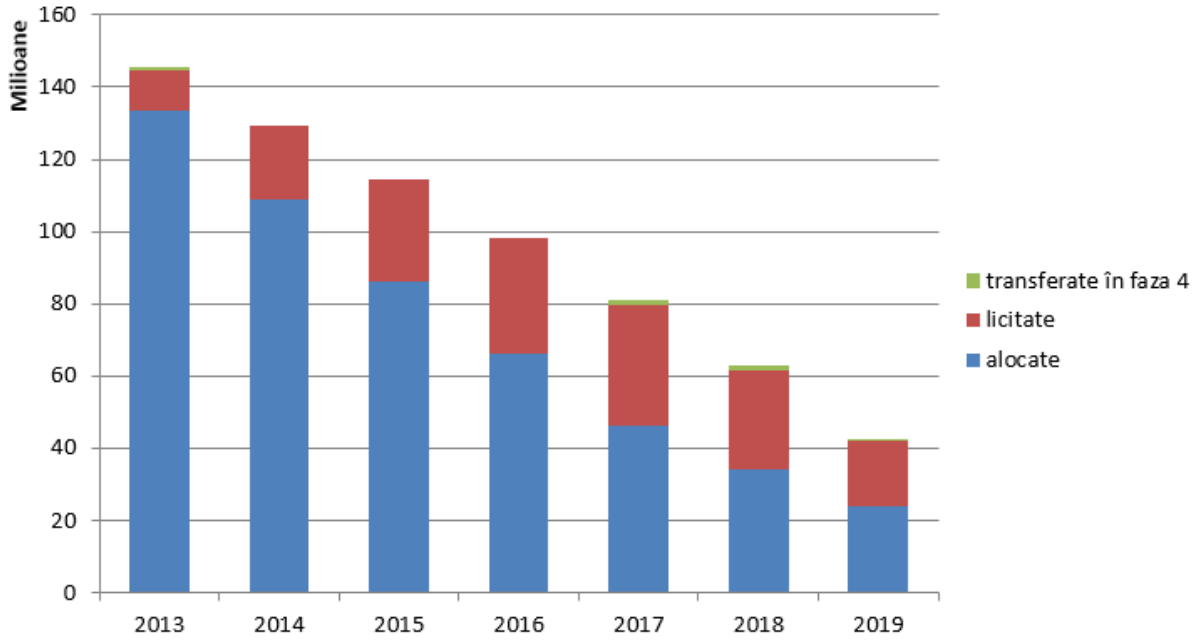

Sursă: DG CLIMA

Aproximativ 74 % din certificatele disponibile în temeiul derogării prevăzute la articolul 10c au fost alocate în total între 2013 și 2019. Majoritatea certificatelor rămase au fost scoase la licitație și doar o cantitate mică (aproximativ 0,5 %) din acestea a fost transferată în faza 4. Numărul de certificate nealocate care au fost scoase la licitație (sau a căror licitare este planificată), defalcat pe statele membre care utilizează derogarea prevăzută la articolul 10c în faza 3, este indicat în tabelul 6.3 din apendicele 6 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

În faza 4 se poate recurge în continuare la alocarea tranzitorie cu titlu gratuit, prevăzută la articolul 10c din Directiva EU ETS, însă aceasta va fi însoțită de dispoziții mai solide în materie de transparență și de posibilitatea ca statele membre eligibile să utilizeze integral sau parțial alocarea prevăzută la articolul 10 pentru a sprijini investiții în cadrul Fondului pentru modernizare. Bulgaria, România și Ungaria au optat să utilizeze în continuare articolul 10c în faza 4[45] și elaborează în prezent cadrele naționale pentru punerea în aplicare a acestei

[44] În figura 5 sunt incluse volumele de licitat până la calendarul de licitare din 2021 inclusiv. Certificatele transferate din 2013 în faza 4 (912 630) urmau inițial să fie alocate unui număr de cinci instalații maghiare; în 2014 s-a considerat că respectivele instalații nu îndeplineau criteriile necesare pentru a primi alocarea. La 27 septembrie 2019, în temeiul articolului 10c alineatul (5) și al articolului 10d alineatul (4) din Directiva EU ETS revizuită, Ungaria a informat Comisia că intenționa să utilizeze toate cele 912 630 de certificate care făceau obiectul derogării prevăzute la articolul 10c și care nu fuseseră alocate până în 2020, pentru punerea în aplicare a derogării prevăzute la articolul 10c în faza 4.

[45] În conformitate cu articolul 10c alineatul (2), orice stat membru care intenționa să facă uz de alocarea tranzitorie opțională cu titlu gratuit pentru modernizarea sectorului energetic în faza 4 a trebuit să publice, până la 30 iunie 2019, un cadru național detaliat și/sau o listă a proiectelor mici care urmează să fie sprijinite. Numai Bulgaria, România și Ungaria s-au conformat acestei cerințe. În conformitate cu articolul 10c alineatul (5), statele membre ar putea decide, până la 30 septembrie 2019, să utilizeze certificatele cu titlu gratuit nealocate din faza 3 pentru alocarea tranzitorie opțională cu titlu

dispoziții. Aceste cadre trebuie să fie autorizate de Comisie în temeiul normelor referitoare la ajutoarele de stat[46]. Alte state membre eligibile[47] au ales, în ceea ce privește certificatele pentru faza 4, fie să le scoată la licitație, fie să le transfere către Fondul pentru modernizare. Numărul de certificate din faza 4 care urmează să fie utilizate în temeiul derogării prevăzute la articolul 10c, să fie transferate către Fondul pentru modernizare sau să fie scoase la licitație este indicat în tabelul 6.4 din apendicele 6 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

3.1.5 Programul NER 300

În faza 3, NER 300 a fost un program de finanțare la scară largă pentru proiecte demonstrative inovatoare din domeniul energiei cu emisii reduse de dioxid de carbon. Programul a avut ca obiectiv demonstrarea, la scară comercială în cadrul UE, a tehnologiilor de captare și stocare a dioxidului de carbon în condiții de siguranță pentru mediu și a tehnologiilor inovatoare în domeniul surselor regenerabile de energie. NER 300 a fost finanțat prin monetizarea a 300 de milioane de certificate din rezerva pentru instalațiile nou-intrate (NER). Fondurile au fost atribuite unor proiecte selectate în urma unei cereri de propuneri desfășurate în două runde, în decembrie 2012 și iulie 2014.

În total, 38 de proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile și un proiect în domeniul captării și stocării dioxidului de carbon, prezentate de 20 de state membre, au primit sprijin din NER 300, în valoare de 2,1 miliarde EUR. La 30 iunie 2021 deveniseră operaționale opt proiecte: proiectul de bioenergie Verbiostraw din Germania, proiectul de parc eolian terestru Windpark Handalm din Austria, proiectele de parcuri eoliene în larg Veja Mate și Nordsee One din Germania, proiectul de rețea inteligentă Puglia Active Network din Italia, proiectele de parcuri eoliene plutitoare în larg Vertimed din Franța și Windfloat din Portugalia, precum și proiectul de concentrare a radiației solare Minos din Grecia. Două proiecte, și anume proiectul de bioenergie BEST din Italia și proiectul de parc eolian terestru Windpark Blaiken din Suedia, sunt considerate finalizate[48].

Alte patru proiecte selectate în urma celei de a doua cereri de propuneri înregistrează progrese în etapa de pregătire. Din cauza pandemiei de COVID-19, datele la care urmau să fie lansate au fost însă modificate[49]. Având în vedere dificultățile de cofinanțare care decurg din cerințele NER 300 și provocările existente pe plan economic și la nivel de politici, 23 de

---

gratuit în faza 4 sau să scoată la licitație aceste certificate (a se vedea tabelul 6.3 din apendicele 6 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport).

[46] Orientările privind anumite măsuri de ajutor de stat acordate în contextul sistemului de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră după 2021, JO C 317, 25.9.2020, p. 5.

[47] În faza 4, Bulgaria, Cehia, Croația, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia și Ungaria sunt eligibile pentru derogarea prevăzută la articolul 10c.

[48] Proiectele sunt considerate operaționale dacă au intrat în faza de funcționare și implementare și finalizate dacă se află deja în regim deplin de funcționare.

[49] Decizia de punere în aplicare C(2021) 1712 a Comisiei de modificare a Deciziilor de punere în aplicare C(2012) 9432 și C(2014) 4493 în ceea ce privește anumite proiecte din cadrul programului de finanțare NER 300, în special cele afectate de pandemia de COVID-19.

proiecte nu au putut să atragă suficiente fonduri suplimentare și au fost retrase din program, eliberând în total aproape 1,5 miliarde EUR.

În 2017, prin Decizia privind NER 300 modificată[50] s-a autorizat reinvestirea fondurilor eliberate din proiectele anulate care fuseseră selectate în cadrul primei cereri de propuneri (708,7 milioane EUR) în proiecte sprijinite prin instrumentele financiare existente InnovFin – Proiecte demonstrative din domeniul energiei și instrumentul de împrumut al Mecanismului pentru interconectarea Europei, ambele gestionate de Banca Europeană de Investiții. Succesul acestor proiecte și al fluxurilor lor conexe demonstrează că mecanismul de finanțare mixtă instituit funcționează în mod eficient. Alocarea integrală a fondurilor nevărsate din cadrul NER 300 este preconizată pentru sfârșitul anului 2022.

Fondurile necheltuite care au rămas din a doua rundă de cereri de propuneri vor fi direcționate către Fondul pentru inovare. Până în prezent au fost transferate către Fondul pentru inovare 746,6 milioane EUR.

Apendicele 7 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport conține mai multe informații privind NER 300.

3.1.6. Fondul pentru inovare

Fondul pentru inovare din cadrul EU ETS cumulează cel puțin 20 de miliarde EUR[51] pentru perioada 2020-30, din licitarea a 450 de milioane de certificate. Fondul reprezintă astfel unul dintre cele mai mari programe din lume care vizează finanțarea demonstrării comerciale a tehnologiilor inovatoare cu emisii scăzute de dioxid de carbon și a soluțiilor industriale inovatoare pentru decarbonizarea industriilor mari consumatoare de energie din Europa, precum și a surselor inovatoare de energie regenerabilă, a stocării energiei și a captării, utilizării și stocării dioxidului de carbon.

Comisia, împreună cu Agenția Executivă Europeană pentru Climă, Infrastructură și Mediu, a lansat primele cereri de propuneri în cadrul Fondului pentru inovare în 2020. Cererile de propuneri au suscitat un interes semnificativ din partea întreprinderilor de toate dimensiunile care caută finanțare pentru proiectele lor inovatoare în domeniul tehnologiilor curate, într-o gamă variată de sectoare și în toate statele membre, precum și în Islanda și Norvegia. În cadrul cererii de propuneri pentru proiecte la scară largă[52], proiectele clasate pe primele 70 de locuri (din 311 candidaturi) au fost invitate să prezinte, până la 23 iunie 2021, o propunere completă pentru a doua etapă. Au fost primite 66 de propuneri complete, care au însumat o cerere de sprijin de aproximativ 6 miliarde EUR, finanțarea totală disponibilă în cadrul acestei cereri de propuneri ridicându-se la 1 miliard EUR. Rezultatele evaluării vor fi disponibile în al patrulea trimestru al anului 2021.

[50] Decizia (UE) 2017/2172 a Comisiei din 20 noiembrie 2017 de modificare a Deciziei 2010/670/UE în ceea ce privește utilizarea veniturilor nevărsate din prima rundă de cereri de propuneri, JO L 306, 22.11.2017, p. 24.
[51] Cuantumul depinde de prețul carbonului; prețul carbonului utilizat în prezentul raport este de 40 EUR. În pachetul pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Pactului verde european, Comisia propune mărirea substanțială a volumului Fondului pentru inovare.
[52] Fondul pentru inovare: cerere de propuneri pentru proiecte la scară largă.

La cererea de propuneri pentru proiecte la scară mică[53], încheiată la 10 martie 2021, s-au primit 232 de propuneri. În iulie 2021 au fost selectate pentru finanțare și invitate în etapa de pregătire a grantului 32 de proiecte la scară mică, volumul total de finanțare ridicându-se la 118 milioane EUR. Proiectele câștigătoare sunt situate în 12 state membre, Islanda și Norvegia și au ca obiectiv reducerea emisiilor de GES atât în sectorul energetic, cât și în cel industrial.

Au fost selectate 15 proiecte la scară mare care urmează să primească, în cadrul Fondului pentru inovare, asistență pentru dezvoltarea de proiecte în valoare totală de 4 milioane EUR.

3.1.7. Fondul pentru modernizare

Fondul pentru modernizare este principalul instrument de finanțare din cadrul EU ETS și a fost instituit cu scopul de a sprijini decarbonizarea în statele membre centrale și estice[54]. Fondul cumulează aproximativ 25 de miliarde EUR[55], din licitarea a peste 643 de milioane de certificate[56] în faza 4.

Fondul pentru modernizare a devenit operațional în ianuarie 2021. În primul ciclu bianual de plăți au fost confirmate șase scheme multianuale în Ungaria, Polonia și Cehia, pentru un volum total de 304 milioane EUR. Schemele includ investiții în energie din surse regenerabile, eficiență energetică, rețele inteligente și dezvoltarea de rețele electrice și comunități energetice.

În tabelul 7.3 din apendicele 7 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport este indicat numărul total de certificate pentru fiecare stat membru beneficiar în faza 4.

3.1.8. Compensarea costurilor indirecte ale emisiilor de carbon

În plus față de alocarea cu titlu gratuit pentru emisii directe, statele membre ale UE pot acorda ajutoare de stat pentru a compensa costurile emisiilor indirecte de dioxid de carbon ale anumitor industrii mari consumatoare de energie electrică, și anume costurile care rezultă din prețurile mai mari ale energiei electrice ca urmare a faptului că producătorii de energie electrică trec costurile de cumpărare a certificatelor de emisii în contul consumatorilor. Pentru a asigura o aplicare armonizată a compensării costurilor indirecte ale emisiilor de dioxid de carbon între statele membre și pentru a reduce la minimum denaturările concurenței pe piața internă, Comisia a adoptat Orientările privind ajutoarele de stat în cadrul EU ETS.

[53] Fondul pentru inovare: cerere de propuneri pentru proiecte la scară mică.
[54] Statele membre beneficiare sunt Bulgaria, Cehia, Croația, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia și Ungaria.
[55] Cuantumul depinde de prețul carbonului; prețul carbonului utilizat în prezentul raport este de 40 EUR. În pachetul pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Pactului verde european, Comisia propune mărirea volumului Fondului pentru modernizare cu un procent suplimentar de 2,5 % din plafon.
[56] Acest volum include transferurile efectuate către Fondul pentru modernizare de către statele membre din rezervele de certificate, în temeiul articolului 10 alineatul (2) litera (b) și al articolului 10c din Directiva EU ETS. Volumul inițial al Fondului pentru modernizare se ridică la aproape 276 de milioane de certificate (a se vedea tabelul 7.3 din apendicele 7 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport).

Prima ediție a acestor orientări s-a aplicat în cazul costurilor indirecte suportate în perioada 2013-2020[57]. Ulterior, orientările au fost revizuite pentru a acoperi perioada 2021-2030[58].

În prezentul raport sunt detaliate cheltuielile efectuate de statele membre în 2020 pentru costurile indirecte suportate în 2019, în temeiul primei ediții a orientărilor. Datele referitoare la compensarea costurilor indirecte suportate în 2020 nu sunt încă disponibile. Statele membre care aleg să înceapă sau să continue compensarea costurilor indirecte suportate în 2021 și ulterior, în temeiul orientărilor revizuite, trebuie să își notifice schemele Comisiei.

Un număr tot mai mare de state membre încep să compenseze costurile indirecte. Până în prezent, Comisia a aprobat 16 scheme în 15 state membre. În 2020, Polonia și România au compensat pentru prima dată costurile indirecte. Comisia a aprobat o nouă schemă în Cehia[59] în noiembrie 2020 și o nouă schemă în Italia[60] în iulie 2021. Atât Cehia, cât și Italia vor începe compensarea costurilor indirecte în 2021 (pentru costurile suportate în 2020).

În Directiva EU ETS se precizează că, în termen de trei luni de la încheierea fiecărui an, statele membre care au instituit o schemă de compensare a costurilor indirecte trebuie să pună la dispoziția publicului, într-un format ușor accesibil, cuantumul total al compensației prevăzute și o defalcare pe sectoare și subsectoare destinatare. În tabelul 4 de mai jos sunt sintetizate datele publicate de statele membre în ceea ce privește compensațiile plătite în 2020 pentru costuri indirecte suportate în 2019. Datele respective sunt comparate cu veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii în 2019.

Tabelul 4– Compensațiile plătite în 2020 pentru costurile indirecte ale emisiilor de carbon de către statele membre și UK[61]

Statul membru	**Compensațiile plătite în 2020 pentru costurile indirecte suportate în 2019 (în milioane EUR)**	**Numărul de beneficiari (instalații)**	**Veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii în 2019 (fără certificatele pentru sectorul aviației, în milioane EUR)**	**Procentul veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii și cheltuite pentru compensarea costurilor indirecte**
DE	546	902	3 146,1	17,4 %
BE (FL)	89,4	108	353,5	30,9 %
BE (WL)	20	31		

[57] Orientările privind anumite măsuri de ajutor de stat acordate în contextul schemei de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră după 2012, JO C 158, 5.6.2012, p. 4.
[58] Orientările privind anumite măsuri de ajutor de stat acordate în contextul sistemului de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră după 2021, JO C 317, 25.9.2020, p. 5.
[59] SA.58608.
[60] SA.60787.
[61] Comisia nu a primit date complete privind compensarea costurilor indirecte din partea României. În ceea ce privește UK, nu sunt incluse veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii, deoarece în 2019 nu au fost licitate certificate în numele UK, în conformitate cu măsurile de salvgardare adoptate pentru protejarea integrității de mediu a EU ETS în cazurile în care dreptul Uniunii încetează să se aplice unui stat membru care se retrage din UE.

NL	110,1	93	435,6	25,3 %
EL	42,2	48	503,3	8,3 %
LT	0,66	1	83,7	0,7 %
SK	4	10	244,4	4,1 %
FR	266,4	302	711,6	37,4 %
FI	74,6	61	217,4	34,3 %
ES	61	204	1 225,2	5,0 %
LU	10,6	4	16,8	63,0 %
PL	76,6 (340,9 PLN)	25	2 545,9	3 %
RO	Nu se aplică	44	747,9	Nu se aplică
UK	57,25 (50,9 GBP)	61	Nu se aplică	Nu se aplică

Compensațiile plătite în 2020 de 13 state membre pentru costuri indirecte suportate în 2019 s-au ridicat în total la cel puțin 1 358 de milioane EUR – un cuantum de peste două ori mai mare decât cuantumul compensațiilor plătite în 2019 (pentru costuri suportate în 2018). Această creștere semnificativă a fost legată în principal de creșterea prețurilor carbonului. Majoritatea schemelor nu au un buget fix, plătind compensații pe baza costurilor indirecte reale suportate. În plus, pe baza formulei de calculare a compensației, astfel cum este stabilită în orientările referitoare la ajutoarele de stat, statele membre trebuie să utilizeze prețul mediu la termen al certificatelor valabil pentru anul t-1 atunci când calculează compensațiile plătite. Cu alte cuvinte, la calcularea compensațiilor pentru costuri indirecte suportate în 2019 se utilizează prețurile la termen din 2018. Între 2018 și 2019, prețul carbonului, utilizat ca bază pentru calcularea compensațiilor, a crescut de la aproximativ 6 EUR la aproximativ 16 EUR.

Conform uneia dintre dispozițiile în materie de transparență ale Directivei EU ETS revizuite, statele membre care au cheltuit peste 25 % din veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii pentru compensarea costurile indirecte în cursul unui an trebuie să publice un raport care să conțină motivele pentru care a fost depășit acest procentaj. Limita de 25 % a fost depășită de cel puțin cinci state membre în 2020, deși în 2019 nu fusese depășită de niciun stat membru. În plus, proporția medie a compensațiilor totale din totalul veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii a crescut semnificativ: la 13,7 % în 2020, față de 7,9 % în 2019.

Pe măsură ce cresc prețurile carbonului, cresc atât veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii, cât și compensațiile pentru costuri indirecte; prin urmare, proporția relativă ar trebui să rămână similară. În 2019 însă, creșterea prețurilor carbonului nu a reflectat o creștere a veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii, deoarece 2019 a fost primul an în care RSP a redus volumul de certificate licitate. În 2019 s-au licitat cu aproximativ 30 % mai puține certificate decât în 2018. Când se compară costurile indirecte suportate în 2019 cu cele suportate în 2018 (compensațiile plătite în 2020 cu cele plătite în 2019), este important, așadar, să se țină seamă de faptul că pentru stabilirea cuantumurile compensațiilor se utilizează prețurile viitoare ale carbonului. Întrucât prețul mediu din anul t-1 a prezentat o creștere mai puternică decât veniturile obținute în urma licitării certificatelor

de emisii, proporția relativă a compensațiilor din veniturile obținute în urma licitării certificatelor de emisii a crescut la rândul său.

Reducerea veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii este principalul motiv pe care statele membre îl invocă pentru a explica proporția mai mare a veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii care au fost cheltuite pentru compensarea costurilor indirecte ale emisiilor de dioxid de carbon în 2020. Din compararea veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii de către cele 10 state membre care au acordat compensații atât în 2019, cât și în 2020 (pentru costurile suportate în 2018 și, respectiv, în 2019) reiese că veniturile au scăzut cu aproximativ 4,2 % ca urmare a faptului că RSP a redus volumul de certificate licitate. Un alt motiv este că unele state membre au o pondere relativ ridicată a industriilor mari consumatoare de energie electrică și, prin urmare, un cuantum relativ ridicat al compensațiilor pentru costuri indirecte. Întrucât nu sunt emițătoare directe de CO_2, aceste industrii nu au niciun rol în împărțirea veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii între statele membre, împărțire care se bazează pe emisiile istorice. În sfârșit, statele membre ale căror emisii istorice sunt scăzute, ca urmare a unui mix energetic cu emisii relativ scăzute de dioxid de carbon, tind să prezinte proporții relativ ridicate ale veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii care sunt utilizate pentru compensarea costurilor indirecte.

Prin urmare, cuantumurile mai mari de compensații din 2020 pot fi puse pe seama unei creșteri a prețurilor carbonului. Creșterea proporției compensațiilor poate fi explicată prin faptul că pentru calcularea compensațiilor s-a utilizat prețul la termen al carbonului și prin faptul că reducerea, determinată de RSP, a volumelor de certificate a dus la scăderea veniturilor obținute în urma licitării certificatelor de emisii.

3.1.9. Creditele internaționale

În faza 3, participanții la EU ETS au putut utiliza credite internaționale din cadrul mecanismului de dezvoltare nepoluantă și al mecanismului de implementare în comun ale Protocolului de la Kyoto pentru a-și îndeplini o parte din obligațiile care le revin în temeiul EU ETS. Aceste credite sunt instrumente financiare care ar trebui să reprezinte o tonă de CO_2 eliminată sau redusă din atmosferă, ca urmare a unui proiect de reducere a emisiilor. Participanții au putut utiliza credite internaționale până la sfârșitul ciclului de conformitate din 2020[62], sub rezerva unor standarde calitative și cantitative. Creditele nu au fost restituite direct, ci au fost schimbate cu certificate EU ETS.

La începutul fazei 3, analiștii de piață au estimat că volumul de drepturi la credite internaționale utilizate în fazele 2 și 3 (2008-2020) s-ar ridica la aproximativ 1,6 miliarde de credite. La 1 mai 2021[63], numărul total de credite internaționale utilizate sau schimbate se

[62] Proiectele mecanismului de dezvoltare nepoluantă și al mecanismului de implementare în comun generează credite de carbon prevăzute în Protocolul de la Kyoto: reduceri certificate ale emisiilor și unități de reducere a emisiilor.
[63] Schimbul de credite internaționale a fost posibil până la sfârșitul lui aprilie 2021, adică până la sfârșitul ciclului de conformitate din 2020.

ridica la 1,57 miliarde EUR, reprezentând aproape 98 % din numărul maxim estimat. Numărul total de credite internaționale schimbate pe parcursul fazei 3 s-a ridicat la doar aproximativ 506 milioane.

Pentru o vedere de ansamblu completă asupra creditelor internaționale restituite și schimbate, a se vedea tabelele 8.1, 8.2 și 8.3 din apendicele 8 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

În concordanță cu Directiva EU ETS, creditele internaționale nu mai pot fi utilizate pentru asigurarea conformității cu EU ETS începând cu ciclul de conformitate 2021. Se asigură astfel că reducerile de emisii au loc la nivel intern, protejându-se integritatea de mediu a sistemului, și că se limitează oferta excedentară, menținându-se eficiența din punctul de vedere al costurilor.

3.2. Cererea: certificate scoase din circulație

3.2.1. Reducerile de emisii

De la începutul fazei 3, și anume din 2013, emisiile provenite de la instalațiile staționare care intră în domeniul de aplicare al EU ETS (centrale electrice și instalații de producție) au scăzut cu aproape 29 %, ceea ce a contribuit la o scădere generală de aproximativ 43 % de la înființarea sistemului, și anume din 2005.

În 2020, emisiile verificate provenite de la instalațiile staționare s-au ridicat la 1 355 de milioane de tone de CO_2(e), ceea ce reprezintă o scădere de 11,4 % față de 2019, pe baza informațiilor înregistrate în registrul UE. După cum reiese din tabelul 5, scăderea emisiilor a fost determinată în principal de producția de energie electrică și termică, domeniu în care emisiile au scăzut cu peste 15 % față de 2019, ceea ce reflectă atât reducerea consumului de energie electrică în urma pandemiei de COVID-19, cât și tendințele de decarbonizare observate anterior. Printre aceste tendințe se numără atât trecerea de la cărbune la gaze naturale pentru producerea de energie electrică, precum și înlocuirea combustibililor fosili cu surse regenerabile de energie. Emisiile provenite de la instalațiile industriale au prezentat o scădere de 7 %, cea mai mare scădere de la începutul fazei 3, iar PIB-ul în UE-27 a scăzut cu 6 % ca urmare a pandemiei.

Tabelul 5– Emisiile verificate de la instalații staționare [în milioane de tone de CO_2(e)][64]

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Emisii totale verificate	1 904	1 867	1 908	1 814	1 803	1 751	1 755	1 683	1 530	1355
Variație față de anul x-1		-2,0 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %	0,2 %	-4,1 %	-9,1 %	-11,4 %
Emisii verificate din producția de energie electrică și termică	1 261	1 254	1 191	1 100	1 091	1 046	1036	964	822	696
Variație față de anul x-1		-0,5 %	-5,0 %	-7,7 %	-0,8 %	-4,1 %	-1,0 %	-7,0 %	-14,7 %	-15,3 %
Emisii verificate din instalațiile industriale	643	613	717	714	712	704	719	719	708	659
Variație față de anul x-1		-4,7 %	17,0 %	-0,4 %	-0,3 %	-1,1 %	2,0 %	0,1 %	-1,6 %	-7,0 %
Rata de creștere reală a PIB-ului în UE-27 + UK	1,8 %	-0,4 %	0,3 %	1,8 %	2,3 %	2,0 %	2,6 %	2,0 %	1,6 %	-6 %[65]

Sursă: EUTL, date referitoare la PIB, astfel cum au fost raportate la Eurostat (codul tabelului: tec00115, accesat în iulie 2021). Emisiile verificate din aviație sunt raportate separat, în capitolul 4.

[64] Cifre pentru UE-27 + UK + Islanda, Liechtenstein și Norvegia. Defalcarea emisiilor pe categoriile „producție de energie electrică și termică” și „instalații industriale” din tabelul 5 se bazează pe clasificarea NACE din rapoartele transmise în 2020 de statele membre cu privire la măsurile naționale de punere în aplicare, prevăzute la articolul 11 din Directiva EU ETS.

[65] Acest procentaj reflectă doar rata de creștere a PIB-ului în UE-27, întrucât datele referitoare la UE-27 + UK pentru 2020 nu sunt disponibile. Restul ratelor de creștere, și anume până în 2019, sunt valabile pentru UE-27 + UK.

Emisiile mai scăzute din 2020, în care se reflectă și efectul pandemiei de COVID-19, au determinat o scădere a cererii de certificate, ceea ce a avut impact asupra excedentului general de certificate de pe piața carbonului din UE, ducând la o ușoară creștere în comparație cu 2019 (a se vedea capitolul 3.2.2).

După cum se ilustrează în Figura 6, pe parcursul fazei 3, cele mai importante fluxuri-sursă de energie au fost antracitul, lignitul (și cărbunele subbituminos) și gazele naturale. Cele trei grupuri reprezintă împreună aproximativ 75 % din emisiile de combustibili fosili în fiecare an, dar proporția antracitului este clar în scădere, în timp ce proporția gazelor naturale este în creștere. Această situație a fost mai pronunțată în 2019 și 2020 în ceea ce privește proporția antracitului – în ambii ani, emisiile de antracit au reprezentat doar 16 % din totalul emisiilor (în scădere de la 29 % în 2013) – și în 2020 în ceea ce privește proporția gazelor naturale – emisiile de gaze naturale s-au ridicat la 35 % (în creștere față de 24 % în 2013) –, în timp ce emisiile de lignit au scăzut ușor de la vârful de 27 % atins în 2014 la 23 % în 2020. În ultimul an al fazei 3, la fel ca în anii precedenți, printre alte surse semnificative de energie s-au numărat în principal gazul de rafinărie (și alte gaze de proces) și, respectiv, alte tipuri de combustibili fosili, reprezentând 8,4 % și, respectiv, 6,8 % din totalul emisiilor de ardere raportate.

Figura 6– Proporția din emisii a diferitelor tipuri de combustibil (% din emisiile totale rezultate din combustibili și raportate în EU ETS, fără etichete pentru emisiile care nu depășesc niciodată 3 % din total), [*] neluate în considerare în ceilalți combustibili specificați[66]

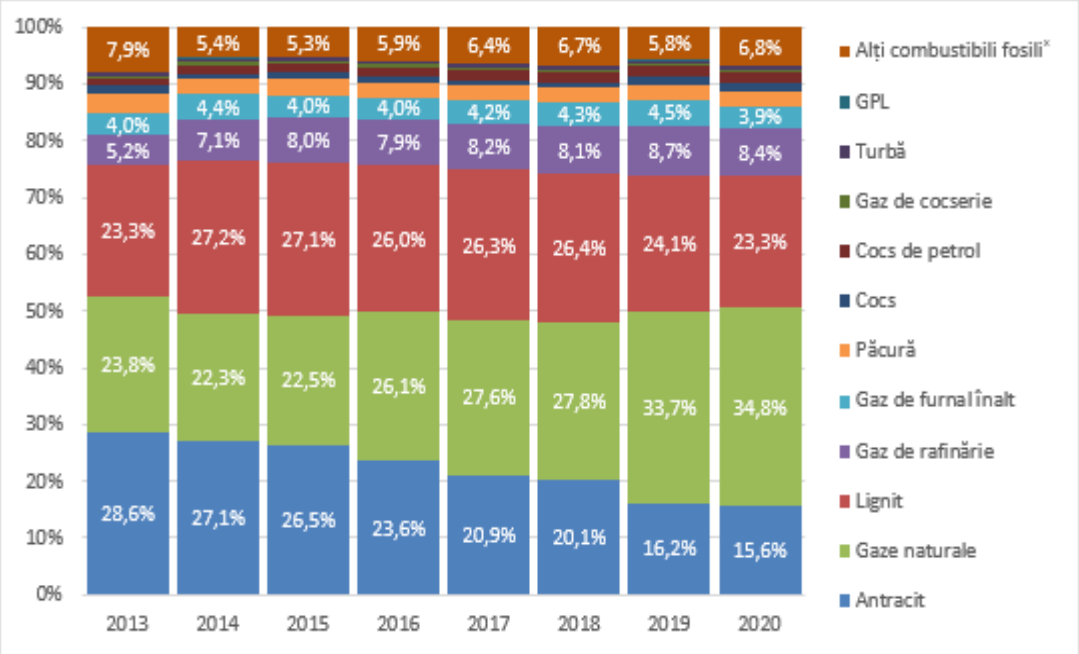

[66] Datele din UK sunt incluse până în 2019. Pentru 2020 sunt incluse numai datele din Irlanda de Nord. UK nu a prezentat în 2021 raportul prevăzut la articolul 21.

Pe baza rapoartelor prezentate în temeiul articolului 21 de statele membre în 2021[67], emisiile cu factor zero din biomasă au scăzut de la 150 Mt în 2019 la 142 Mt în 2020, un nivel similar cu cel din 2018. Din 9 623 de instalații, 2 163 (reprezentând 22,5 % din totalul instalațiilor care au raportat în cadrul EU ETS) au raportat utilizarea biomasei. Emisiile totale provenite din biomasă în 2020 sunt de aproximativ zece ori mai scăzute decât emisiile provenite din combustibili fosili în sectoarele care intră sub incidența EU ETS. Emisiile provenite din biomasa fără factor de emisie zero sunt încă minime, situându-se la aproximativ 0,9 Mt CO_2(e) și reprezentând mai puțin de 0,1 % din totalul emisiilor raportate în EU ETS.

Începând cu 1 ianuarie 2022, noile criterii de durabilitate și de reducere a emisiilor de GES, prevăzute în Directiva 2018/2001 (Directiva privind energia din surse regenerabile)[68], se vor aplica în cadrul EU ETS emisiilor cu factor zero din biomasă. Astfel se vor consolida criteriile actuale privind biocombustibilii și biolichidele din cadrul EU ETS și se vor adăuga noi criterii pentru biomasa solidă și gazoasă. În Figura 7 instalațiile sunt împărțite în trei categorii – A, B și C[69] – și sunt ilustrate emisiile provenite din biomasă care au fost raportate în faza 3. În grafic nu au fost luate în considerare faza de absorbție și valoarea netă a emisiilor.

[67] UK nu a prezentat în 2021 raportul prevăzut la articolul 21.
[68] Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, JO L 328, 21.12.2018, p. 82.
[69] Instalațiile din categoria C emit peste 500 000 de tone de CO_2(e) pe an, instalațiile din categoria B emit între 50 000 și 500 000 de tone de CO_2(e) pe an, iar instalațiile din categoria A emit mai puțin de 50 000 de tone de CO_2(e) pe an. Instalațiile cu emisii scăzute constituie un subset în cadrul categoriei A de instalații, emițând mai puțin de 25 000 de tone de CO_2(e) pe an.

Figura 7– Emisiile provenite din biomasa cu factor de emisie zero în faza 3 a EU ETS (2013-2020)
[în milioane de tone de CO_2(e)][70]

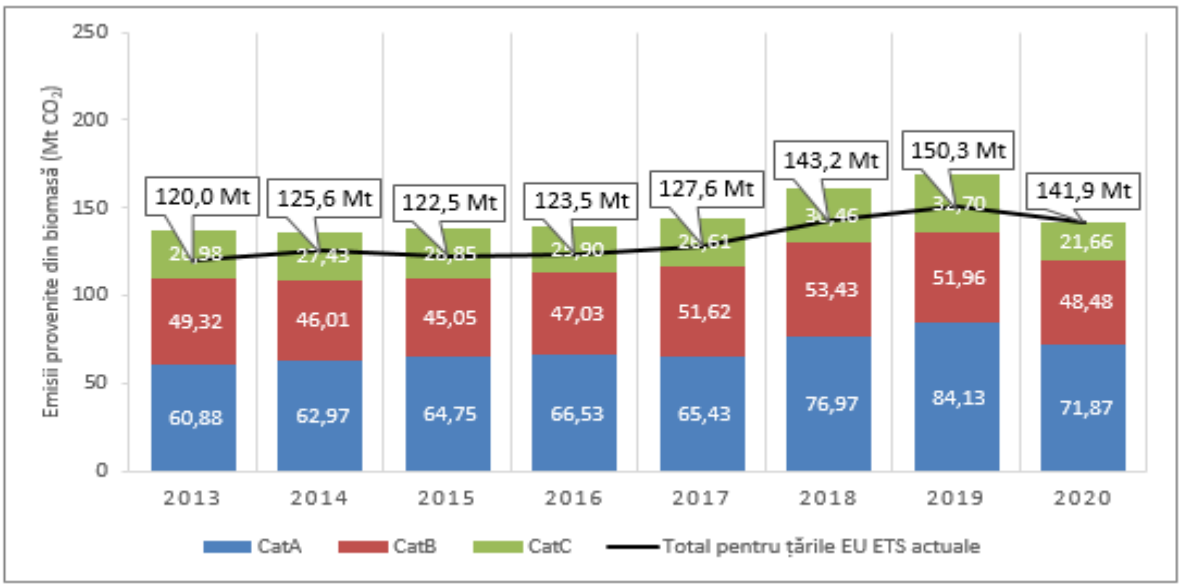

În tabelul 9.1 din apendicele 9 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport, emisiile verificate în faza 3 de gaze diferite de CO_2 generate de instalații staționare sunt defalcate pe tipuri de gaze cu efect de seră (N_2O și PFC-uri).

În 2020 au fost anulate în mod voluntar 92 812 certificate. La sfârșitul lui iunie 2021 erau înregistrate în total 498 435 de anulări voluntare de certificate în faza 3. Majoritatea anulărilor din faza 3 au fost autorizate de titularii de conturi din registrele Germaniei, Suediei, Norvegiei, Țărilor de Jos și UK.

3.2.2. Echilibrarea ofertei și cererii

La începutul fazei 3, EU ETS se caracteriza printr-un puternic dezechilibru structural între oferta și cererea de certificate, cu un excedent de 2,1 miliarde de certificate. Pentru a remedia acest dezechilibru, Comisia a luat în 2014 o măsură pe termen scurt, care a constat în amânarea scoaterii la licitație a 900 de milioane de certificate din 2014, 2015 și 2016 pentru perioada 2019-2020, și în 2015 o măsură pe termen lung, care a constat în crearea RSP[71]. RSP ajustează volumele licitate conform unor praguri predefinite ale numărului total de certificate aflate în circulație (NTCA), astfel încât să se păstreze echilibrul pieței carbonului.

[70] În grafic au fost luate în considerare datele pentru UK până în 2019 inclusiv. Linia indică emisiile totale provenite din biomasă în domeniul de aplicare actual al EU ETS, în timp ce barele includ UK. Totalurile afișate în etichete acoperă actualul domeniu de aplicare al EU ETS fără UK.
[71] Decizia (UE) 2015/1814 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 octombrie 2015 privind înființarea și funcționarea unei rezerve pentru stabilitatea pieței aferentă schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră și de modificare a Directivei 2003/87/CE, JO L 264, 9.10.2015, p. 1.

Din 2018 până în 2019, când RSP a început să funcționeze, excedentul a scăzut semnificativ, de la 1,65 miliarde la aproximativ 1,385 miliarde de certificate. În 2020, ca urmare a scăderii cererii, excedentul a crescut la 1,579 miliarde de certificate. Se preconizează că excedentul suplimentar din 2020 va fi absorbit în următorii doi-patru ani. În Figura 8 este ilustrată evoluția excedentului pe piața europeană a carbonului până în 2020.

Figura 8– Excedentul de certificate în faza 3 a EU ETS (2013-2020)

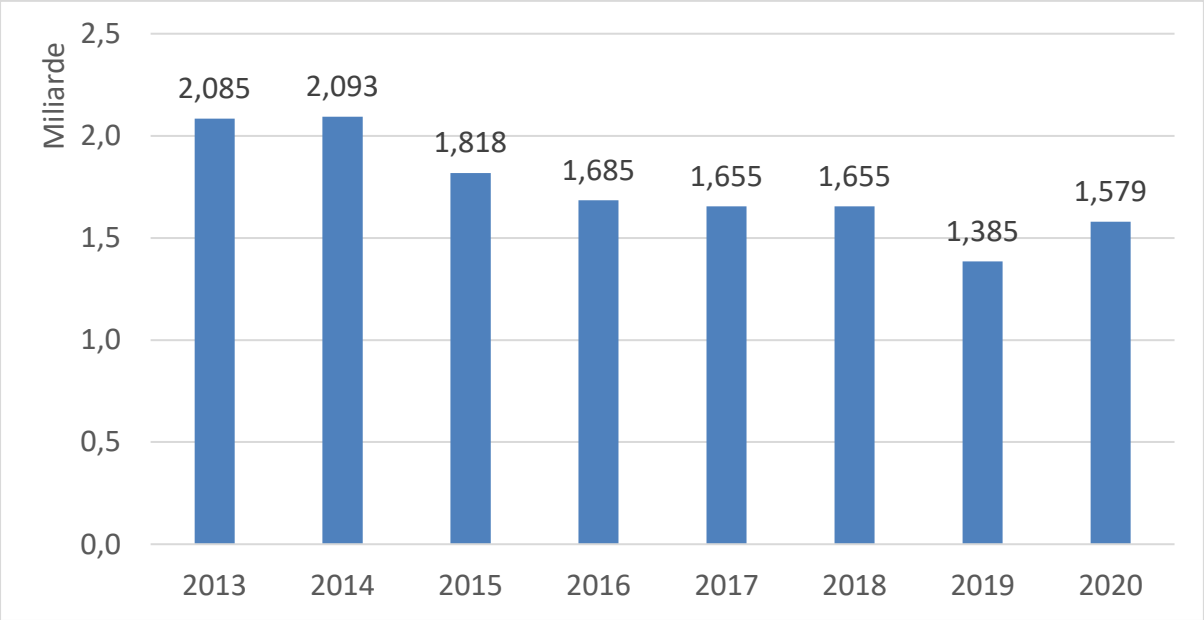

Sursă: DG CLIMA

Cu ocazia revizuirii din 2018 a EU ETS[72] s-au adus modificări majore funcționării RSP, astfel cum se arată în figura 10.1 din apendicele 10 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport.

În prezentul raport sunt consolidate cifrele privind oferta și cererea publicate conform calendarului obligațiilor de raportare care decurg din Directiva EU ETS și din dispozițiile de punere în aplicare a acesteia. În Figura 9 este ilustrată structura din 2020 a ofertei și cererii cumulate. Datele relevante au fost publicate și în comunicarea Comisiei referitoare la NTCA în scopul RSP[73].

[72] Directiva (UE) 2018/410 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2018 de modificare a Directivei 2003/87/CE în vederea rentabilizării reducerii emisiilor de dioxid de carbon și a sporirii investițiilor în acest domeniu și a Deciziei (UE) 2015/1814, JO L 76, 19.3.2018, p. 3.

[73] C(2021) 3266 final.

Figura 9– Oferta și cererea cumulată în EU ETS la sfârșitul anului 2020

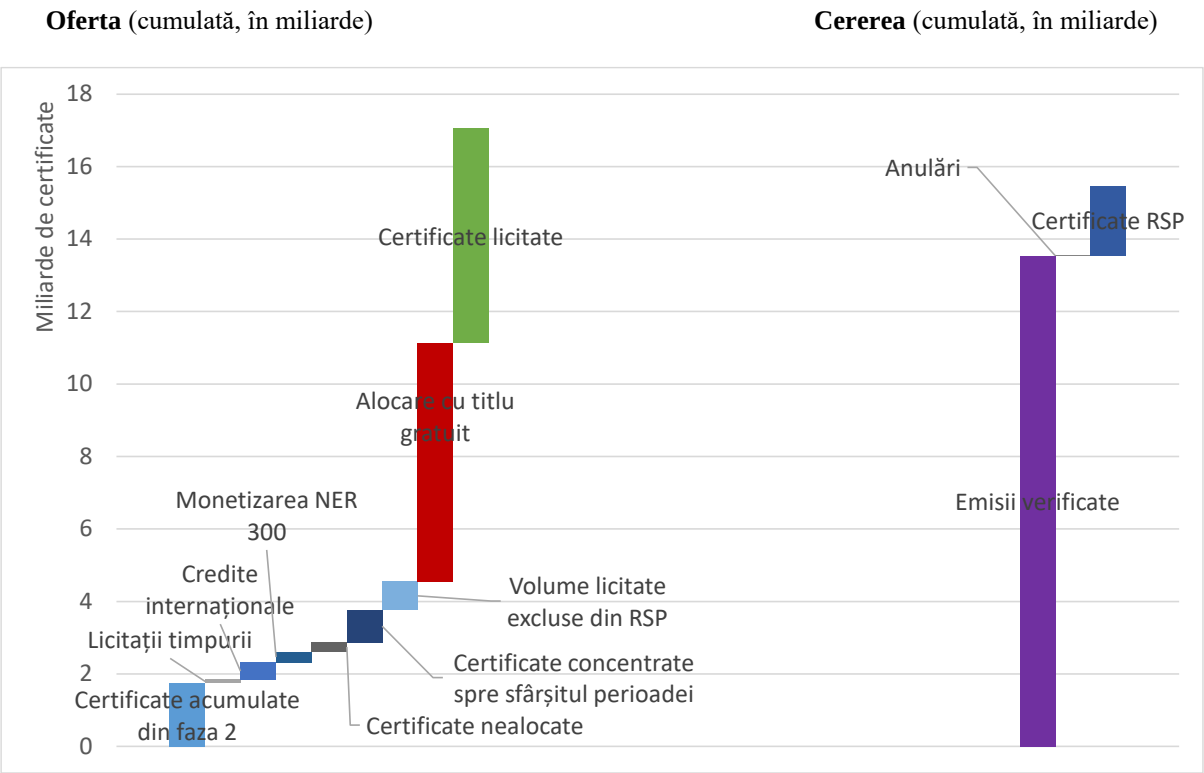

Sursă: DG CLIMA [*Cifra finală a certificatelor care nu au fost alocate instalațiilor în temeiul articolului 10a alineatul (7) din Directiva 2003/87/CE și a certificatelor care nu au fost alocate instalațiilor ca urmare a aplicării articolului 10a alineatele (19) și (20) din directiva respectivă nu era încă disponibilă la data finalizării prezentului raport.]

În cadrul procesului de pregătire a activării RSP în 2019, Comisia a publicat cu regularitate NTCA pentru anul precedent, începând cu jumătatea lui mai 2017[74]. NTCA a fost publicat pentru a cincea oară în mai 2021, ridicându-se la 1 578 772 426 de certificate[75]. Încă o dată, comunicarea aferentă conduce la plasarea de certificate în RSP, ceea ce reduce volumele licitate în 2021 și 2022.

Pe baza funcționării EU ETS din 2020 și 2021, a NTCA și a legislației revizuite, volumele licitate în 2021 s-au redus cu aproape 40 %, și anume cu aproape 320 de milioane de certificate. Volumele licitate în 2022 vor fi reduse într-un mod similar. Tabelul 10.1 din apendicele 10 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport conține informații cu privire la contribuțiile la RSP efectuate de statele membre din 2019, când a fost activată rezerva, până la sfârșitul anului 2021.

În 2021, Comisia a efectuat prima revizuire a RSP[76], în cadrul unei inițiative mai ample de consolidare a EU ETS[77]. Din această revizuire a reieșit că RSP și-a atins scopul de reducere a

[74] C(2017) 3228 final.
[75] C(2021) 3266 final.
[76] Evaluarea impactului poate fi găsită în anexa 7 la SWD(2021) 601 final.

excedentului de certificate și de stabilizare a pieței carbonului din UE, chiar și în timpul pandemiei de COVID-19.

Remedierea dezechilibrelor istorice prin intermediul RSP a început în 2019, având ca rezultat plasarea în rezervă a aproape 1 miliard de certificate. A fost efectuată astfel o ajustare pe baza căreia în 2019 au fost retrase din volumele licitate 264 de milioane de certificate, în perioada 2019-2020 au fost retrase din volumele licitate 397 de milioane de certificate și în perioada 2020-2021 vor fi retrase din volumele licitate peste 300 de milioane de certificate, reprezentând în fiecare caz 24 % din excedentul anului precedent. Reducerea emisiilor în 2020, determinată de criza provocată de pandemia de COVID-19, va avea ca rezultat plasarea în RSP a unui număr mai mare de certificate, de 379 de milioane, în perioada 2021-2022.

Se preconizează că prin plasarea de certificate în RSP se va continua reducerea ofertei de certificate scoase la licitație în anii următori, în vreme ce excedentul va continua să se situeze peste pragul superior și cererea va fi afectată de consecințele pandemiei de COVID-19. Prin urmare, RSP va continua să remedieze dezechilibrul istoric creat pe piața carbonului din UE în fazele 2 și 3, oferind în același timp un răspuns la impactul crizei de cerere cauzate de pandemie.

4. AVIAȚIE

Sectorul aviației face parte din EU ETS din 2012. Legislația inițială viza toate zborurile dinspre și către SEE. Cu toate acestea, UE a limitat în mod temporar obligațiile ETS la zboruri efectuate în cadrul SEE de toate companiile aeriene, indiferent de naționalitate, în scopul de a sprijini elaborarea de către Organizația Aviației Civile Internaționale (OACI) a unei măsuri globale bazate pe piață pentru reducerea emisiilor din aviație.

În octombrie 2016, Adunarea OACI a convenit asupra unei rezoluții privind CORSIA, care va începe în 2021. CORSIA este o schemă de compensare a emisiilor de carbon, având ca obiectiv stabilizarea emisiilor nete generate de aviația internațională la niveluri fixe prin intermediul cumpărării și anulării de credite internaționale. În lumina acestui acord, Directiva privind EU ETS a fost modificată în 2017 pentru ca domeniul de aplicare al EU ETS limitat la SEE pentru sectorul aviației să fie prelungit până la sfârșitul anului 2023.

Ca urmare a Acordului dintre UE și Elveția de creare a unei legături între pieţele lor respective ale carbonului (a se vedea capitolul 7), în domeniul de aplicare al EU ETS pentru sectorul aviației intră, de la 1 ianuarie 2020, toate zborurile dinspre SEE către Elveția. La rândul său, Elveția aplică propriul ETS tuturor zborurilor către aeroporturi din SEE. Se asigură astfel condiții de concurență echitabile în ambele direcții ale rutelor.

[77] Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii, a Deciziei (UE) 2015/1814 privind înființarea și funcționarea unei rezerve pentru stabilitatea pieței aferentă schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră și a Regulamentului (UE) 2015/757, COM(2021) 551 final și Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Deciziei (UE) 2015/1814 în ceea ce privește cantitatea de certificate care urmează să fie plasate în rezerva pentru stabilitatea pieței aferentă sistemului UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră până în 2030, COM(2021) 571 final.

Pe baza Acordului comercial și de cooperare dintre UE și UK, încheiat în decembrie 2020 și aplicabil de la 1 ianuarie 2021, EU ETS continuă să se aplice și zborurilor dinspre SEE către UK, în timp ce noul ETS al UK se aplică zborurilor dinspre UK către SEE.

În 2020, certificatele au fost emise în conformitate cu domeniul de aplicare al EU ETS pentru sectorul aviației limitat la SEE și extins la Elveția. Alocarea cu titlu gratuit s-a ridicat la puțin peste 32,5 milioane de certificate. În această cifră sunt incluse certificatele alocate cu titlu gratuit (puțin peste 31,7 milioane de certificate) și aproape 0,8 milioane de certificate alocate cu titlu gratuit din rezerva specială pentru instalații nou-intrate și operatori cu o creștere rapidă. În plus, operatorii de aeronave administrați de administratori naționali din SEE au primit cu titlu gratuit aproximativ 0,5 milioane de certificate elvețiene pentru aviație în cadrul ETS-ului Elveției.

În 2020 s-au licitat aproximativ 9,2 milioane de certificate pentru aviație.

În faza 3 a EU ETS (2013-2020), emisiile din aviație au crescut de la an la an până în 2020, când această tendință a fost inversată de pandemia de COVID-19. Între 2013 și 2019, emisiile generate de zborurile care intră în domeniul de aplicare al EU ETS au crescut cu 27,5 %. În 2020, emisiile verificate ale operatorilor de aeronave administrați de statele din SEE au scăzut brusc, cu 63 % față de 2019, ca urmare a pandemiei și a restricțiilor de călătorie aferente, ajungând la 24,9 milioane de tone de of CO_2 în cadrul EU ETS și la 0,3 milioane de tone în cadrul ETS-ului Elveției (25,2 milioane de tone de CO_2 în tabelul 6 de mai jos), ceea ce a însemnat că 2019 a fost anul cu cele mai ridicate emisii din aviație până în prezent. În tabelul 6 sunt sintetizate emisiile verificate, alocările cu titlu gratuit și volumele licitate pentru sectorul aviației de la începutul fazei 3**.**

Tabelul 6– Sectorul aviației: emisii verificate, alocări cu titlu gratuit și volume licitate, 2013-2021
(în milioane)

Anul	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Emisii verificate [în milioane de tone de CO_2(e)]	84	53,5	54,8	57,1	61,5	64,4	67,5	68,2	25,2[78]	
Variația emisiilor verificate față de anul x-1		-[79]	2,5 %	4,1 %	7,7 %	4,8 %	4,8 %	1 %	-63 %	
Alocare cu titlu gratuit a certificatelor de emisii (UE-27 + UK + Islanda, Liechtenstein și	173,8	32,4	32,4	32,1	32,0	33,1	31,3	31,3[81]	32,5[82]	17,3[83]

[78] Inclusiv 0,3 milioane de tone în cadrul ETS-ului Elveției.
[79] Întrucât domeniul de aplicare al EU ETS a fost modificat, variația nu poate fi comparată cu anul precedent.

Norvegia + Elveția pentru 2020 și 2021)[80]										
Alocare cu titlu gratuit din rezerva specială pentru instalațiile nou-intrate și operatorii cu o creștere rapidă	0	0	0	0	0	1,1	1,1	1,0	0,8	0,3
Volumele de certificate licitate	2,5	0	9,3	16,4	6,0	4,7	5,6	5,5	9,2	1,3[84]

Surse: EUTL, DG CLIMA

Volumele de certificate pentru aviație licitate în perioada 2013-2015 reflectă decizia colegiuitorilor din 2014 de a „opri ceasul”[85] și de a limita obligațiile în materie de climă la zborurile din interiorul SEE. Asigurarea conformității în sectorul aviației a fost amânată pentru 2013[86]. Pentru emisiile generate de aviație în perioada 2013-2014, conformitatea a fost asigurată în perioada ianuarie-aprilie 2015.

Includerea sectorului aviației în EU ETS a avut un impact semnificativ asupra performanței de mediu a întregului sistem în faza 3. Până în 2020, operatorii de aeronave restituiseră 308 milioane de certificate pentru aviație și 139 de milioane de certificate generale. Această ultimă cifră reflectă faptul că sectorul aviației a trebuit să cumpere volume mari de certificate de la instalațiile staționare, contribuind astfel la nivelul general de strictețe și ambiție al EU ETS.

Impactul semnificativ al pandemiei de COVID-19 asupra aviației internaționale a avut repercusiuni și asupra CORSIA. Emisiile globale generate de aviație în 2020 au scăzut la mai puțin de 54 % din nivelurile din 2019[87]. Având în vedere acest impact, industria aviației, susținută de numeroase țări participante la OACI, a solicitat cu succes ajustarea valorii de

[81] Ținându-se seama de cifrele excluse din calcul ca urmare a cazurilor de încetare a activității unor operatori de aeronave, alocarea reală pentru 2019 ar fi cu 4 milioane mai scăzută decât cifra prezentată [a se vedea nota de subsol 8 din Comunicarea C(2020) 8643, JO C 428, 11.12.2020, p. 1]. Alocarea pentru UK (4,31 milioane de certificate din totalul pentru 2019) a fost suspendată în 2019, ca urmare a măsurilor de salvgardare adoptate de Comisie pentru protejarea integrității de mediu a EU ETS în cazurile în care dreptul Uniunii încetează să se aplice unui stat membru care se retrage din UE, și a fost reluată în 2020.

[82] În acest număr se ține seama de zborurile dinspre SEE către Elveția și între SEE și UK, în conformitate cu Acordul de retragere.

[83] În acest număr nu se ține seama încă de zborurile dinspre SEE către UK, întrucât acestea fac parte din EU ETS în conformitate cu Acordul comercial și de cooperare dintre UE și UK.

[80] În aceste cifre nu sunt luate în considerare toate cazurile de încetare a activității operatorilor de aeronave și certificatele gratuite din rezerva specială pentru instalațiile nou-intrate și operatorii cu creștere rapidă, nici returnările din 2012 ca urmare a modificării domeniului de aplicare.

[84] Până la sfârșitul lui iunie 2021.

[85] Decizia nr. 377/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2013 privind derogarea temporară de la Directiva 2003/87/CE de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității, JO L 113, 25.4.2013, p. 1.

[86] Regulamentul (UE) nr. 421/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014, JO L 129, 30.4.2014, p. 1.

[87] OACI, C-WP/15209, mai 2021.

referință a CORSIA de la media inițială de emisii pentru 2019-2020 la emisiile din 2019 pentru faza-pilot (anii 2021-2023). Întrucât nu se preconizează că sectorul aviației se va redresa (va reveni la nivelurile de trafic din 2019) înainte de 2023[88], este probabil ca în cursul fazei-pilot a CORSIA să nu existe obligații de compensare pentru companiile aeriene sau ca obligațiile existente să fie restrânse la număr.

Directiva EU ETS prevede obligația Comisiei de a raporta Parlamentului European și Consiliului cu privire la nivelul general de ambiție și la integritatea de mediu generală a CORSIA. Articolul 3d din directiva menționată prevede și obligația Comisiei de a efectua „un studiu privind capacitatea sectorului aviației de a transfera costurile emisiilor de CO_2 clienților săi [...] cu intenția de a face o propunere de a crește procentul certificatelor ce fac obiectul licitațiilor".

În cadrul pachetului mai amplu pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Pactului verde european, publicat la 14 iulie 2021, și în temeiul Directivei EU ETS, astfel cum a fost modificată în 2017[89], Comisia a propus modificarea cadrului EU ETS pentru aviație[90]. În evaluarea impactului[91] care însoțește această propunere sunt incluse un raport referitor la evaluarea CORSIA și un studiu referitor la transferul costurilor. Propunerea urmărește punerea în aplicare a CORSIA în dreptul UE într-un mod compatibil cu obiectivul UE privind clima pentru 2030.

5. SUPRAVEGHEREA PIEȚEI

În cursul fazei 3 a EU ETS (2013-2020) a fost instituit un cadru juridic solid pentru supravegherea pieței carbonului din UE. Instrumentele financiare derivate pe certificate de emisii sunt clasificate ca instrumente financiare de la începutul EU ETS. Cu toate acestea, începând din ianuarie 2018, certificatele de emisii pe piața spot[92] sunt de asemenea clasificate ca instrumente financiare în temeiul Directivei privind piețele instrumentelor financiare[93] (MiFID). Clasificarea certificatelor de emisii s-a reflectat într-o serie de acte legislative secundare, inclusiv în Regulamentul privind licitarea[94], în scopul supravegherii pieței primare (a licitațiilor). Prin urmare, orice tranzacționare de certificate de emisii este supusă efectiv aceluiași regim aplicabil piețelor financiare din UE.

---

[88] Eurocontrol, Impactul pandemiei de COVID-19 asupra rețelei europene de trafic aerian, septembrie 2021.
[89] Regulamentul (UE) 2017/2392 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2017 de modificare a Directivei 2003/87/CE în vederea menținerii actualelor limitări ale domeniului de aplicare pentru activitățile de aviație și în vederea pregătirii punerii în aplicare a unei măsuri globale bazate pe piață începând din 2021, JO L 350, 29.12.2017, p. 7.
[90] Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE în ceea ce privește contribuția sectorului aviației la obiectivul Uniunii de reducere a emisiilor la nivelul întregii economii și de punere în aplicare în mod corespunzător a unei măsuri globale bazate pe piață, COM(2021) 552 final.
[91] Evaluarea impactului poate fi găsită în SWD(2021) 603 final.
[92] Contracte în temeiul cărora punerea pe piață a certificatelor are loc (aproape) imediat.
[93] Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE, JO L 173, 12.6.2014, p. 349.
[94] Regulamentul (UE) nr. 1031/2010 al Comisiei din 12 noiembrie 2010 privind calendarul, administrarea și alte aspecte ale licitării certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii, JO L 302, 18.11.2010, p. 1.

Principalele norme de pe piața financiară care se aplică comercializării certificatelor de emisii sunt:

- **Directiva și Regulamentul privind piețele instrumentelor financiare (MiFID II/MiFIR)**, în care sunt prevăzute cerințe de autorizare pentru locurile de tranzacționare și intermediarii financiari (firme de investiții), cerințe importante de raportare și transparență pentru evitarea abuzului de piață și norme privind supravegherea și cooperarea dintre autoritățile naționale competente;
- **Regulamentul privind abuzul de piață**[95], care este cadrul de reglementare folosit de UE pentru interzicerea a diferite tipuri de abuzuri de piață, cum ar fi utilizarea abuzivă a informațiilor privilegiate sau manipularea pieței prin practici precum răspândirea de informații false sau zvonuri. Regulamentul privind abuzul de piață se aplică tuturor participanților pe piață, indiferent dacă abuzul are loc în UE sau în afara UE;
- **Directiva privind combaterea spălării banilor**[96], în care sunt stabilite garanții importante împotriva spălării banilor și a finanțării terorismului.

Piața este supravegheată de autoritățile financiare din cele 27 de state membre[97], sub coordonarea autorității europene de reglementare, și anume a Autorității Europene pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA). În conformitate cu normele pieței financiare, locurile de tranzacționare și firmele de investiții sunt supuse unor cerințe stricte de raportare și transparență. Autoritățile competente din statele membre pot astfel să monitorizeze comportamentul de tranzacționare al participanților pe piață. În plus, Regulamentul privind abuzul de piață obligă participanții pe piață să raporteze fără întârziere ordinele de tranzacționare și tranzacțiile suspecte. Autoritățile naționale au competența de a impune măsuri de remediere sau sancțiuni, când decid că anumite comportamente pot conduce la abuz de piață.

Normele pieței financiare reprezintă o garanție importantă a integrității și transparenței pieței carbonului din UE. Până în prezent, cadrul stabilit a funcționat bine și este esențial să se asigure că normele sunt puse în aplicare în mod corespunzător.

În fiecare an, ESMA publică o estimare a dimensiunii diferitelor piețe europene, inclusiv a pieței carbonului. În cea mai recentă estimare, cea pentru 2020, ESMA a calculat activitatea generală de tranzacționare a certificatelor de emisii la aproximativ 687 de miliarde EUR[98]. Din acest total, instrumentele financiare derivate pe certificate de emisii reprezintă de departe

[95] Regulamentul (UE) nr. 596/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind abuzul de piață (Regulamentul privind abuzul de piață) și de abrogare a Directivei 2003/6/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivelor 2003/124/CE, 2003/125/CE și 2004/72/CE ale Comisiei, JO L 173, 12.6.2014, p. 1.
[96] Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei, JO L 141, 5.6.2015, p. 73.
[97] Lista autorităților naționale competente în temeiul Regulamentului privind abuzul de piață se poate consulta pe site-ul ESMA.
[98] Avizul ESMA privind activitatea auxiliară – calcularea dimensiunii pieței – actualizare pentru anul 2020.

cea mai mare cotă de piață. Majoritatea tranzacțiilor se desfășoară în locuri de tranzacționare (aproximativ 95 %), doar o mică parte a tranzacțiilor fiind efectuată extrabursier (OTC).

Instrumentele financiare derivate au un rol esențial, deoarece oferă operatorilor care participă la sistemul de comercializare a certificatelor de emisii modalități flexibile de gestionare a riscului legat de prețul carbonului. Aceste contracte sunt oferite de burse și intermediari financiari, care sunt liberi să includă certificate de emisii în diferite produse financiare, sub rezerva preferințelor pieței și a cadrului juridic stabilit.

Ca pe toate piețele, și pe piața carbonului din UE s-au resimțit în 2020 efectele pandemiei de COVID-19. În urma crizei, prețul certificatelor de emisii a coborât la 14,71 EUR de la nivelul mediu de 24,84 EUR în 2019[99]. Cu toate acestea, prețurile carbonului au crescut rapid la loc. Analiștii de piață au subliniat că rezerva pentru stabilitatea pieței (RSP) a îmbunătățit în mod semnificativ reziliența pieței la crizele majore ale cererii, cum ar fi criza cauzată de pandemia mondială.

Există numeroși factori care pot influența prețul certificatelor de emisii[100]. Principalii analiști de piață atrag, în special, atenția asupra RSP, care absoarbe excedentul de pe piață, și a așteptărilor actorilor de pe piață în materie de politici pe termen lung. Piața carbonului este prospectivă și anticipează modificări legislative viitoare. Obiectivul mai ambițios în materie de climă pentru 2030, consacrat în Legea europeană a climei, necesită un plafon mai scăzut al emisiilor în cadrul EU ETS, ceea ce ar reduce oferta de certificate. Potrivit analiștilor, participanții pe piață iau deja în considerare această modificare preconizată.

Entitățile care trebuie să respecte sistemul de comercializare a certificatelor de emisii rămân categoria dominantă atât pe piața primară, cât și pe piața secundară. Numărul de ofertanți eligibili în cadrul licitațiilor organizate pe platforma comună de licitație a crescut ușor, ajungând la 90 de participanți în decembrie 2020. Marea majoritate a participanților au fost operatori (72 %), restul fiind firme de investiții și instituții de credit (18 %), precum și persoane scutite de îndeplinirea cerințelor prevăzute în MiFID (10 %)[101].

Pe piața secundară, locurile de tranzacționare și firmele de investiții au, în temeiul MiFID, obligația să raporteze autorităților competente pozițiile deținute în certificatele de emisii. Defalcările agregate ale pozițiilor pe certificate de emisii deținute de diferiți participanți pe piață, inclusiv de firme de investiții, sunt, de asemenea, disponibile publicului, ele fiind publicate săptămânal pe paginile web ale ESMA[102]. Aceste rapoarte oferă un bun indiciu al distribuției volumelor între participanții pe piață și arată că fondurile de investiții, care pot fi asociate cu un comportament speculativ, dețin în prezent o cotă scăzută din totalul pozițiilor pe piață.

[99] Prețul valabil la 23 martie 2020 (14,71 EUR).
[100] Printre factorii pe termen scurt se numără prețurile gazelor naturale și ale petrolului, condițiile meteorologice, generarea de energie din surse regenerabile, programarea licitațiilor și alocarea cu titlu gratuit etc.
[101] Este vorba de o categorie separată definită în MiFID, pentru societățile care tranzacționează instrumente financiare, dar ca activitate auxiliară (ca parte minoră a activității lor generale).
[102] Sistemul de raportare săptămânală a pozițiilor instrumentelor financiare derivate pe mărfuri.

Începutul fazei 4 a fost marcat de o schimbare semnificativă pe piața secundară. Din punct de vedere istoric, cea mai mare parte a tranzacțiilor de pe piața secundară au avut loc pe platforma de schimb ICE Futures Europe cu sediul în UK. La 7 iunie 2021, ICE Londra a transferat activitatea de tranzacționare a certificatelor de emisii ale UE (atât pe piața spot, cât și pe piața instrumentelor financiare derivate) filialei sale din Țările de Jos, ICE Endex. Activitățile de tranzacționare pe platforma ICE Endex sunt supuse supravegherii Autorității pentru piețele financiare din Țările de Jos.

Creșterea prețurilor la energie în 2021 a reînnoit interesul pentru prețurile carbonului și pentru regimul de supraveghere al pieței carbonului din UE. Există un consens cu privire la faptul că principala cauză a creșterii sunt prețurile-record înregistrate la nivel mondial de gazele naturale, în timp ce creșterea prețului carbonului are un efect mult mai redus. Comunicarea Comisiei din 13 octombrie 2021[103] demonstrează că efectul creșterii prețului gazelor naturale asupra prețului energiei electrice este de nouă ori mai mare decât efectul creșterii prețului carbonului. Formarea echitabilă a prețurilor și integritatea pieței carbonului din UE sunt garantate de un regim solid de supraveghere, aplicabil și altor piețe financiare. Cu toate acestea, Comisia a anunțat că va solicita ESMA să îmbunătățească în continuare monitorizarea evoluțiilor de pe piața carbonului din UE.

6. MONITORIZAREA, RAPORTAREA ȘI VERIFICAREA EMISIILOR

Pentru faza 3 (2013-2020) și perioada ulterioară, cerințele în materie de monitorizare, raportare, verificare și acreditare ale EU ETS sunt armonizate în Regulamentul privind monitorizarea și raportarea (RMR)[104] și în Regulamentul privind acreditarea și verificarea (RAV)[105].

Sistemul de monitorizare din cadrul EU ETS este conceput pe baza unei abordări modulare, ceea ce oferă operatorilor un grad ridicat de flexibilitate, în vederea garantării eficienței din punctul de vedere al costurilor, asigurând un grad ridicat de fiabilitate a datelor monitorizate cu privire la emisii. În acest scop, operatorii pot folosi mai multe metode de monitorizare (bazate pe calcul sau pe măsurători, precum și, în mod excepțional, bazate pe abordări alternative), inclusiv o combinație de metode pentru părți separate ale unei instalații. Operatorii de aeronave pot utiliza numai abordări bazate pe calcul, consumul de combustibil fiind principalul parametru de calculat pentru zborurile care intră sub incidența EU ETS. Cerința ca instalațiile și operatorii de aeronave să aibă un plan de monitorizare aprobat de către autoritatea competentă pe baza RMR previne selecția arbitrară a metodelor de

[103] Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei”, COM(2021) 660 final.

[104] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2066 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 601/2012 al Comisiei, JO L 334, 31.12.2018, p. 1.

[105] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/2067 al Comisiei din 19 decembrie 2018 privind verificarea datelor și acreditarea verificatorilor în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L 334, 31.12.2018, p. 94.

monitorizare și variațiile temporare (pentru o prezentare detaliată a monitorizării aplicare în țările participante la EU ETS, a se vedea capitolul 11.1 din apendicele 11 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport).

RAV a instituit o abordare armonizată la nivelul UE în ceea ce privește acreditarea verificatorilor. Pentru a putea efectua verificări în conformitate cu RAV, verificatorii trebuie să fie acreditați de un organism național de acreditare. Acest sistem unitar de acreditare le permite verificatorilor să își desfășoare activitatea pe baza principiului recunoașterii reciproce în toate țările participante și să se bucure astfel pe deplin de avantajele pieței interne, asigurând o disponibilitate suficientă în toată UE (pentru o prezentare detaliată a punerii în aplicare a RAV în țările participante la EU ETS, a se vedea capitolul 11.2 din apendicele 11 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport).

În urma primei actualizări a RMR și a RAV, care a avut loc în 2018 și a vizat îmbunătățirea, clarificarea și simplificarea normelor de monitorizare, raportare, verificare și acreditare și sporirea eficienței sistemului, o a doua actualizare a celor două regulamente a început în februarie 2019. S-a urmărit abordarea unor aspecte nesoluționate, cum ar fi punerea în aplicare a reformării Directivei privind energia din surse regenerabile. Rezultatul a fost adoptarea, la 14 decembrie 2020, a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/2085 al Comisiei de modificare a RMR[106] și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2020/2084 al Comisiei de modificare a RAV[107].

Țările care participă la EU ETS au abordări diferite în ceea ce privește autoritățile competente însărcinate cu punerea în aplicare. În unele țări sunt implicate mai multe autorități locale, în timp ce în altele punerea în aplicare este mai centralizată (pentru o prezentare detaliată a procedurilor administrative din țările participante la EU ETS, a se vedea capitolul 11.3 din apendicele 11 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport). În general, modul de administrare a EU ETS în țările participante s-a dovedit a fi în mare măsură eficace pe parcursul fazei 3.

În ceea ce privește măsurile de conformitate, Directiva EU ETS prevede o sancțiune de 100 EUR (indexată în funcție de inflație) pentru fiecare tonă de CO_2 emisă pentru care nu s-a restituit în timp util niciun certificat, în plus față de prețul de restituire. Alte sancțiuni aplicabile în cazul încălcărilor legate de punerea în aplicare a EU ETS sunt prevăzute în dispozițiile naționale stabilite de fiecare țară în cauză (pentru o prezentare detaliată a asigurării conformității cu EU ETS în țările participante, a se vedea capitolul 11.4 din apendicele 11 la documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport).

[106] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/2085 al Comisiei din 14 decembrie 2020 de modificare și de rectificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/2066 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L 423,15.12.2020, p. 37.
[107] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/2084 al Comisiei din 14 decembrie 2020 de modificare și rectificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/2067 privind verificarea datelor și acreditarea verificatorilor în temeiul Directivei 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului, JO L 423, 15.12.2020, p. 23.

Eficiența sistemului de asigurare a conformității a crescut din momentul în care RMR a permis țărilor să prevadă obligativitatea raportării electronice. Pe parcursul fazei 3, mai mult de jumătate dintre țările participante la EU ETS au raportat utilizarea unor modele electronice pentru planurile de monitorizare, rapoartele privind emisiile, rapoartele de verificare și/sau rapoartele de îmbunătățire. Cealaltă jumătate a raportat că utilizează o anumită formă de sistem informatic automatizat pentru raportarea în cadrul EU ETS.

Pe parcursul fazei 3, nivelul de conformare la EU ETS a continuat să fie în mod constant foarte ridicat, în pofida situației economice dificile care a caracterizat ciclurile de conformare 2020 și 2021 ca urmare a crizei provocate de pandemia de COVID-19. Operatorii responsabili pentru peste 99 % din emisiile provenite de la instalații staționare și din aviație în majoritatea anilor și-au îndeplinit obligațiile juridice.

7. LEGĂTURA DINTRE EU ETS ȘI ETS-UL ELVEȚIEI

Negocierile privind crearea unei legături între EU ETS și piața carbonului din Elveția s-au încheiat în cadrul celei de a 21-a Conferințe a părților la CCONUSC din decembrie 2015. Pe baza Deciziei (UE) 2017/2240 a Consiliului[108], acordul de legătură[109] a fost semnat, aplicat cu titlu provizoriu de la 23 noiembrie 2017 și aprobat în numele UE prin Decizia (UE) 2018/219 a Consiliului[110]. UE și Confederația Elvețiană au efectuat schimbul de instrumente de ratificare la 6 decembrie 2019, după ce Confederația Elvețiană a inclus sectorul aviației în domeniul de aplicare al ETS-ului său, prin Decizia 2/2019 din 5 decembrie 2019[111]. În consecință, acordul de legătură a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2020[112]. De atunci, emisiile din 2020 sunt acoperite de sistemele corelate EU ETS și ETS-ul Elveției.

Acordul de legătură nu afectează caracterul independent al EU ETS și al ETS-ului Elveției. Cele două sisteme rămân independente, spre deosebire de sistemele Islandei, Liechtensteinului și Norvegiei, care sunt pe deplin integrate în EU ETS prin intermediul mecanismelor stabilite în Acordul privind SEE. În acordul de legătură sunt definite condițiile și cerințele de legătură între cele două sisteme și este instituit mecanismul necesar pentru

[108] Decizia (UE) 2017/2240 a Consiliului din 10 noiembrie 2017 privind semnarea, în numele Uniunii, și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului dintre Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană pentru crearea unei legături între respectivele lor scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, JO L 322, 7.12.2017, p. 1.
[109] Acordul dintre Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană pentru crearea unei legături între respectivele lor scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, JO L 322, 7.12.2017, p. 3.
[110] Decizia (UE) 2018/219 a Consiliului din 23 ianuarie 2018 privind încheierea Acordului dintre Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană pentru crearea unei legături între respectivele lor scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, JO L 43, 16.2.2018, p. 1.
[111] Decizia nr. 2/2019 a Comitetului mixt instituit prin Acordul dintre Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană pentru crearea unei legături între respectivele lor scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră din 5 decembrie 2019 de modificare a anexelor I și II la Acordul dintre Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană pentru crearea unei legături între respectivele lor scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, JO L 314, 29.9.2020, p. 68.
[112] Avizul privind intrarea în vigoare a Acordului dintre Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană pentru crearea unei legături între respectivele lor scheme de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, JO L 330,20.12.2019, p. 1.

asigurarea îndeplinirii condițiilor de creare a legăturii prevăzute la articolul 25 din Directiva EU ETS[113].

Includerea sectorului aviației în acordul de legătură a reprezentat o cerință esențială pentru UE. În temeiul articolului 6 din acord, Elveția aplică aceeași abordare ca EU ETS în ceea ce privește acoperirea, plafonarea și alocarea certificatelor. Zborurile interne elvețiene și zborurile dinspre Elveția către SEE intră în domeniul de aplicare al ETS-ului Elveției, în timp ce zborurile dinspre SEE către Elveția intră sub incidența EU ETS. Acordul de legătură poate astfel să contribuie la integritatea de mediu atât a EU ETS, cât și a ETS-ului Elveției.

După cum se arată în tabelul 7, compatibilitatea celor două sisteme nu are legătură cu dimensiunea, ci cu o serie de cerințe și considerații calitative pentru garantarea integrității piețelor carbonului legate și de condiții de concurență echitabile pentru operatori.

Tabelul 7– Comparație între EU ETS și ETS-ul Elveției

<table>
<tr><th></th><th colspan="2">EU ETS</th><th colspan="2">ETS-ul Elveției</th></tr>
<tr><td>Numărul de certificate generale licitate în 2020</td><td colspan="2">778 505 000</td><td colspan="2">265 000 (din care 175 000 licitate în 2021 ca urmare a anulării licitațiilor din 2020)</td></tr>
<tr><td>Numărul de certificate pentru aviație licitate în 2020</td><td colspan="2">9 174 000</td><td colspan="2">196 500</td></tr>
<tr><td>Numărul de certificate generale alocate cu titlu gratuit în 2020</td><td colspan="2">66 775 8544</td><td colspan="2">4 391 331</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Numărul de certificate pentru aviație alocate cu titlu gratuit operatorilor în 2020</td><td>Certificate pentru aviație ale UE din EU ETS</td><td>Certificate pentru aviație ale Elveției din ETS-ul Elveției</td><td>Certificate pentru aviație ale Elveției din ETS-ul Elveției</td><td>Certificate pentru aviație ale UE din EU ETS</td></tr>
<tr><td>32 486 017</td><td>501 278</td><td>570 696</td><td>473 521</td></tr>
<tr><td>Emisiile verificate ale instalațiilor staționare în 2020</td><td colspan="2">1 355 141 953</td><td colspan="2">4 874 278</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Emisiile verificate ale operatorilor din sectorul aviației în 2020[114]</td><td>EU ETS</td><td>ETS-ul Elveției</td><td>ETS-ul Elveției</td><td>EU ETS</td></tr>
<tr><td>24 917 481</td><td>299 610</td><td>283 329</td><td>366 102</td></tr>
<tr><td>Numărul de instalații staționare în 2020</td><td colspan="2">10 437[115]</td><td colspan="2">51</td></tr>
<tr><td>Numărul de operatori din sectorul aviației în 2020</td><td colspan="2">352[116]</td><td colspan="2">3</td></tr>
</table>

Sursă: EUTL și registrul elvețian[117]

[113] În conformitate cu articolul 25 din Directiva EU ETS, se poate crea o legătură între EU ETS și „alte sisteme obligatorii compatibile de comercializare a drepturilor de emisie de gaze cu efect de seră care stabilesc plafoane absolute pentru emisii”.
[114] Unii operatori din sectorul aviației au obligații de conformare în cadrul ambelor sisteme.
[115] Operatori care nu au fost excluși în 2020 pe baza Registrului UE; numărul de operatori care au raportat emisii este de 10 317.
[116] Operatori care nu au fost excluși în 2020 pe baza Registrului UE; numărul de operatori care au raportat emisii este de 320.
[117] Registrul ETS-ului Elveției.

De la intrarea în vigoare a acordului de legătură, emisiile generate în cadrul oricăruia dintre sisteme pot fi acoperite prin restituirea de certificare emise în oricare dintre sisteme. Prin urmare, operatorii din ambele sisteme pot avea acces la o piață mai mare, ceea ce poate crea posibilități de mărire a eficienței. În acest scop, între registrele celor două sisteme s-a realizat, astfel cum se prevede la articolul 3 alineatul (2) din acord, o legătură directă, prin care certificatele dintr-un cont al unui sistem pot fi transferate într-un cont al celuilalt sistem.

În urma intrării în vigoare, în 2020, a acordului de legătură, operatorii (atât operatorii instalațiilor staționare, cât și operatorii din sectorul aviației) au utilizat 642 413 certificate emise în ETS-ului Elveției[118], făcând uz de flexibilitatea sporită oferită de legătura dintre EU ETS și ETS-ul Elveției.

În tabelele 8 și 9 de mai jos este prezentat efectul legăturii create sau măsura în care operatorii administrați fie de EU ETS (tabelul 8), fie de ETS-ul Elveției (tabelul 9) au beneficiat de legătură prin utilizarea certificatelor emise în celălalt sistem pentru a-și îndeplini obligațiile de restituire.

În EU ETS, instalațiile staționare au utilizat doar într-o foarte mică măsură, pentru conformare, certificate emise în ETS-ul Elveției, 0,0044 % din obligații fiind îndeplinite cu ajutorul a mai puțin de 60 000 de certificate generale elvețiene. Operatorii de aeronave care intră în domeniul de aplicare al EU ETS și-au îndeplinit 2,34 % din obligații cu ajutorul certificatelor elvețiene pentru aviație, dar nu și al certificatelor generale.

Tabelul 8– Unități utilizate pentru conformare în EU ETS

EU ETS							
Instalații staționare	*Alocare cu titlu gratuit și licitare*	*Emisii verificate*	*Unități restituite*				
			total	*EUA*	*CHU 2020*		
	1 446 263 544	1 355 141 953	1 348 077 920	1 348 018 396	59 524		
% din total			*100%*	*99,9956%*	*0,0044%*		
Operatori din sectorul aviației	*Alocare cu titlu gratuit (inclusiv ETS-ul Elveției) și licitare*	*Emisii verificate inclusiv ETS-ul Elveției*	*Unități restituite*				
			total	*EUAA*	*EUA*	*CHUA 2020*	*CHU 2020*
	42 177 108	25 217 091	24 880 715	12 292 505	12 005 321	582 889	0
% din total			*100%*	*49,41%*	*48,25%*	*2,34%*	*0,00%*

În ETS-ul Elveției, instalațiile staționare și-au îndeplinit 0,19 % din obligații cu ajutorul certificatelor EU ETS. În schimb, operatorii de aeronave care intră în domeniul de aplicare al ETS-ului Elveției și-au îndeplinite peste 40 % din obligațiile de conformare cu ajutorul certificatelor generale și ale certificatelor pentru aviație din EU ETS. Această situație a fost posibilă prin faptul că unii operatori din cadrul ETS-ului Elveției au primit certificate alocate de UE pentru a-și acoperi emisiile în cadrul EU ETS.

[118] În acest număr sunt incluse și alocările directe.

Tabelul 9– Unități utilizate pentru conformare în ETS-ul Elveției

ETS-ul Elveției								
Instalații staționare	*Alocare cu titlu gratuit și licitare (CHU)*	*Emisii verificate*	*Unități restituite total*	*EUA*	*CHU 2020*	*CER*		
	4 656 331	4 874 278	4 877 617	9 390	4 761 361	106 866		
% din total			*100%*	*0,19%*	*97,62%*	*2,19%*		
Operatori din sectorul aviației (administrați de Elveția)	*Alocare cu titlu gratuit (inclusiv ETS-ul Elveției) și licitare*	*Emisii verificate inclusiv ETS-ul Elveției*	*Unități restituite total*	EUAA	EUA	CHUA	CHU	CER
	1 240 717	649 431	649 971	263 375	540	373 640	0	12 416
% din total			*100%*	*40,52%*	*0,08%*	*57,49%*	*0,00%*	*1,91%*
			649 971	263 375	540	373 640	12 416	

Tabelul 10– Transferurile de certificate dintre EU ETS și ETS-ul Elveției, septembrie 2020-aprilie 2021

Transferuri (certificate generale și certificate pentru aviație din ambele sisteme)		
De la	*Către*	*Număr total*
UE	CH	977 065
CH	UE	450 578
Sold		**526 487**

8. EFECTELE PUNERII ÎN APLICARE A DIRECTIVEI PRIVIND EFICIENȚA ENERGETICĂ ȘI A PLANURILOR NAȚIONALE PRIVIND ENERGIA ȘI CLIMA ASUPRA EU ETS

În raportul privind piața carbonului ar trebui să fie luate considerare efectele punerii în aplicare a Directivei privind eficiența energetică și impactul general al politicilor și măsurilor incluse în planurile naționale integrate privind energia și clima (PNEC-uri) asupra funcționării EU ETS, inclusiv asupra echilibrului dintre oferta și cererea de certificate pe piața carbonului din UE[119]. Aceste două subiecte sunt abordate în prezentul capitol.

8.1 Impactul punerii în aplicare a Directivei privind eficiența energetică asupra EU ETS

Există mai multe interacțiuni între EU ETS și Directiva privind eficiența energetică, în special în cazul măsurilor de politică cu impact asupra eficienței energetice a operatorilor care fac obiectul sistemului. Prin articolul 8 din Directiva privind eficiența energetică se promovează măsurile eficiente din punctul de vedere al costurilor în materie de eficiență

[119] În temeiul articolului 24 din Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018, JO L 328, 21.12.2018, p. 210, și al articolelor 29 și 35 din Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice, JO L 328, 21.12.2018, p. 1.

energetică, marii operatori fiind obligați să efectueze un audit energetic o dată la patru ani sau să utilizeze un sistem certificat de gestionare a energiei sau a mediului. Marii operatori sunt ajutați astfel să identifice pierderile de energie, potențialul economiilor de energie și măsuri eficiente din punctul de vedere al costurilor pentru reducerea consumului lor de energie.

O dispoziție centrală a Directivei privind eficiența energetică, prin care se vizează în mod direct realizarea de economii de energie, este articolul 7, în temeiul căruia statele membre au obligația de a lua măsuri de politică pentru realizarea de economii de energie[120]. Întrucât statele membre au posibilitatea de a alege pe ce sectoare să se concentreze, aceste măsuri ar putea interacționa cu obligațiile din cadrul EU ETS. În ceea ce privește impactul potențial asupra sectoarelor care intră sub incidența EU ETS, măsurile statelor membre pot fi clasificate în patru categorii:

- măsuri de politică în materie de eficiență energetică care sunt puse în aplicare în sectoare din afara domeniului de aplicare al EU ETS și care nu au interacțiuni directe cu sistemul, cum ar fi înlocuirea unei sobe vechi pe cărbune cu un cazan pe biomasă mai eficient;
- măsuri de eficiență energetică care vizează reducerea consumului de energie furnizată din sectoare care intră în domeniul de aplicare al ETS, cum ar fi energia electrică, termoficarea și rafinăriile care furnizează combustibil pentru transporturi și încălzire. Printre aceste măsuri se numără izolarea clădirilor alimentate prin sistemul de încălzire centralizată, înlocuirea aparatelor electrice și măsurile de eficientizare a consumului de combustibil în sectorul transporturilor. Deși deciziile relevante nu sunt luate la nivelul instalațiilor care intră în domeniul de aplicare al EU ETS, semnalul dat de prețul carbonului poate stimula acțiunea actorilor de pe piață, în special a consumatorilor;
- măsuri de politică pentru promovarea unor acțiuni care conduc la o schimbare a vectorului energetic, cum ar fi înlocuirea unei instalații de încălzire electrice cu o instalație de încălzire solară (antrenând o reducere a consumului de energie într-un sector din domeniul de aplicare al ETS) sau înlocuirea unui cazan pe gaz cu o pompă de căldură (antrenând o creștere a consumului de energie într-un sector din domeniul de aplicare al ETS);
- măsuri de politică pentru promovarea eficienței energetice a proceselor de bază ale instalațiilor care intră sub incidența EU ETS.

Măsurile din urmă interacționează direct cu EU ETS. În perioada 2014-2020, Belgia, Țările de Jos și România[121] au raportat măsuri de politică întemeiate pe articolul 7 și axate pe

[120] Recomandarea Comisiei referitoare la transpunerea obligațiilor privind economiile de energie, C(2019) 6621 final.
[121] Statele membre au avut obligația să prezinte raportul anual până la 30 aprilie 2020. Raportul final care acoperă întreaga perioadă de obligații trebuie prezentat până în martie 2022. Acestea sunt cele trei state membre care au conceput o măsură adresată special sectoarelor care intră în domeniul de aplicare al EU ETS. Numărul de măsuri care vizează industriile în general (și care se pot adresa atât unor sectoare din domeniul de aplicare al EU ETS, cât și unor sectoare din afara acestuia) este semnificativ mai mare. În baza de date ODYSSEE-MURE referitoare la măsurile de eficiență energetică din UE figurează peste 200 de măsuri adresate unor sectoare industriale din statele membre.

instalații din domeniul de aplicare al ETS – acorduri voluntare (în cazul Belgiei și al Țărilor de Jos) sau echivalente (în cazul României)[122]. Măsurile respective au reprezentat o proporție ridicată din economiile cumulate de energie raportate de aceste țări pentru perioada 2014-2018: 61 % pentru Belgia, 20 % pentru Țările de Jos și 44 % pentru România[123]. Deși în acordurile voluntare se prevede că operatorii ar trebui să se angajeze să respecte anumite obiective în materie de eficiență energetică sau de economii de energie, obiectivele în chestiune nu se limitează la consumul de energie care face obiectul EU ETS. În practică, este probabil ca economiile de energie să provină, în cea mai mare parte, din îmbunătățiri ale eficienței energetice în procesele industriale care intră sub incidența EU ETS, dar ele pot proveni parțial și din consumul de energie din afara sistemului (de exemplu, eficiența consumului de combustibil în transporturi, eficiența energetică în clădirile de birouri). Deși majoritatea statelor membre includ în acțiunile lor cel puțin o măsură de politică adresată unor sectoare care intră și în domeniul de aplicare al EU ETS, în datele raportate în temeiul articolului 7 nu se face distincția, la nivel de proporție, între economiile din sectoarele care intră în domeniul de aplicare al ETS și economiile din alte (sub)sectoare.

Pentru perioada 2014-iunie 2020, interacțiunile cu EU ETS au fost abordate prin dispozițiile articolului 7 alineatul (4) din Directiva privind eficiența energetică.

- La articolul 7 alineatul (4) litera (b) este menționată o opțiune pe care statele membre o pot utiliza la calcularea cantității necesare de economii de energie pentru perioada 2014-2020. Statele membre pot exclude din calcul totalitatea sau o parte a vânzărilor de energie utilizată în siturile industriale care intră în domeniul de aplicare al EU ETS. Opțiunea a fost utilizată de 15 state membre[124].

- În temeiul articolului 7 alineatul (4) litera (c), statele membre au putut raporta economiile de energie rezultate din măsuri de promovare a eficienței energetice la nivelul ofertei, în vederea cantității de economii de energie calculate în conformitate cu articolul 7 alineatele (2) și (3). Această opțiune a fost utilizată de trei state membre[125].

Economiile de energie rezultate din măsurile de politică în materie de eficiență energetică din cadrul ETS reduc cererea de certificate. Impactul asupra emisiilor de GES este mai complex, deoarece ETS plafonează emisiile agregate ale tuturor entităților vizate, iar RSP se ocupă de

[122] Atât acordurile voluntare, cât și măsurile echivalente sunt măsuri alternative în înțelesul articolului 7b din Directiva privind eficiența energetică. Varianta inițială a directivei, adoptată în 2012, cuprindea o listă neexhaustivă de măsuri alternative, care a fost eliminată în varianta revizuită din 2018.

[123] Aceste cifre provin din rapoartele anuale prezentate de statele membre în conformitate cu articolul 24 alineatul (1) din Directiva privind eficiența energetică. Proporțiile sunt exprimate în legătură cu economiile cumulate raportate în temeiul articolului 7 pentru perioada 2014-2018.

[124] Opțiunea nu poate fi utilizată pentru perioada 2021-2030, deoarece, pentru această perioadă de obligații, opțiunile menționate la articolul 7 alineatul (4) din Directiva privind eficiența energetică nu reduc cantitatea minimă de economii cumulate necesare; a se vedea articolul 7 alineatul (5) din directivă.

[125] Danemarca (economii de energie legate de încălzirea centralizată ca parte a schemei naționale de obligații în ceea ce privește eficiența energetică), România (set de cinci măsuri privind eficiența centralelor electrice, cogenerarea de înaltă eficiență, eficiența rețelelor de transport și distribuție și eficiența încălzirii centralizate) și Slovenia (trei măsuri privind eficiența încălzirii centralizate).

dezechilibrele dintre ofertă și cerere. Economiile de energie din sectoarele incluse direct în ETS sau legate indirect de ETS pot contribui, prin urmare, la reducerea emisiilor sau la scăderea prețurilor carbonului. De asemenea, atunci când abordează disfuncționalitățile pieței și barierele din calea adoptării unor măsuri eficiente din punctul de vedere al costurilor în materie de economisire a energiei și când aduc beneficii suplimentare, măsurile de politică în materie de eficiență energetică creează și posibilitatea ca participanții să reducă emisiile la costuri mai mici. La rândul său, stimulentul privind prețul carbonului din cadrul EU ETS contribuie la atingerea obiectivelor UE și a obiectivelor naționale orientative în materie de eficiență energetică prevăzute la articolul 3.

8.2 Impactul punerii în aplicare a planurilor naționale privind energia și clima asupra EU ETS

Cele 27 de planuri naționale privind energia și clima (PNEC-uri) finalizate în 2019 oferă o vedere de ansamblu asupra modului în care statele membre ale UE abordează prima etapă a tranziției lor către neutralitatea climatică în perioada 2021-2030.

În urma evaluării PNEC-urilor de către Comisie[126] a reieșit că, prin intermediul unor măsuri existente și planificate, statele membre intenționează să reducă emisiile cu 41 % față de nivelurile din 1990, depășind obiectivul anterior al UE de reducere cu 40 % până în 2030. Din planuri rezultă, de asemenea, că aproape toate statele membre care utilizează cărbune pentru producerea de energie electrică elimină treptat acest combustibil sau au stabilit date de eliminare treptată. Un număr total de 21 de state membre au eliminat deja cărbunele din producția de energie electrică[127] ori s-au angajat să îl elimine treptat (inclusiv lignitul și turba), indicând date specifice în PNEC-urile lor. În acest context, în PNEC-uri se estimează că utilizarea cărbunelui va scădea până în 2030 cu 70 % față de 2015 și că energia electrică produsă din surse regenerabile va reprezenta 60 % din energia electrică produsă în 2030. Aceste evoluții ar afecta direct EU ETS, putând să conducă la o scădere substanțială a emisiilor din sectorul energiei electrice și la o scădere ulterioară a cererii de certificate de emisii. Dacă aceste măsuri de eliminare treptată pe bază de politici accelerează ritmul de eliminare treptată a cărbunelui pe baza pieței carbonului și dacă efectele respective nu sunt neutralizate de rezerva pentru stabilitatea pieței, s-ar putea ajunge la o scădere a prețurilor carbonului în ETS.

Din evaluarea Comisiei a reieșit, de asemenea, că proporția energiei din surse regenerabile la nivelul UE în cadrul măsurilor existente și planificate ar putea atinge 33,1-33,7 % până în 2030, depășind obiectivul de cel puțin 32 % până în 2030. Investițiile și reformele suplimentare identificate în PNEC-uri în domeniul energiei din surse regenerabile au potențialul de a mări și mai mult această proporție. În ceea ce privește eficiența energetică,

[126] Evaluarea impactului cumulativ al PNEC-urilor [COM(2020) 564 final] este disponibilă la adresa: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0564.
Evaluările individuale ale Comisiei cu privire la fiecare PNEC pot fi consultate la următoarea adresă: https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-strategy/national-energy-climate-plans/individual-assessments_en.
[127] Belgia, Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Luxemburg și Malta.

atingerea obiectivului pentru 2030 necesită un nivel mai ridicat de ambiție[128]. Deși planurile finale și măsurile planificate la nivelul UE indică un grad mai mare de conștientizare a problemei, continuă să fie necesare eforturi semnificative pentru eliminarea decalajului. În măsura în care ar afecta sectoarele incluse direct în EU ETS sau indirect legate de EU ETS, aceste evoluții ar putea să reducă cererea de certificate. La rândul său, stimulentul privind prețul carbonului din cadrul EU ETS contribuie la atingerea obiectivelor naționale prevăzute în PNEC-uri în materie de energie din surse regenerabile și de eficiență energetică.

De la evaluarea PNEC-urilor finale, efectuată de către Comisie în octombrie 2020, unele state membre au adus modificări și adaptări planurilor lor. Mai multe informații detaliate despre implicațiile respectivelor modificări și adaptări sunt disponibile în Raportul intermediar privind politicile climatice ale UE în 2021[129]. Toate statele membre trebuie să prezinte actualizări ale PNEC-urilor în iunie 2023 (proiecte de planuri) și 2024 (planuri finale). Actualizările respective ar trebui să reflecte nivelul mai ridicat de ambiție în conformitate cu obiectivul UE de reducere a emisiilor nete de GES până în 2030 cu cel puțin 55 % față de 1990, ținându-se seama eventual și de obiectivele mai ridicate pentru 2030 în ceea ce privește eficiența energetică (economii de 36-39 % din consumul final de energie și consumul de energie primară) și energia din surse regenerabile (40 % din mixul energetic al UE), obiective propuse de Comisie în pachetul legislativ pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Pactului verde european. Comisia va evalua toate proiectele de planuri actualizate până la sfârșitul anului 2023 și planurile finale până la sfârșitul anului 2024.

9. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

În faza 3 a EU ETS (2013-2020), emisiile de GES din producția de energie electrică și instalațiile industriale care intră în domeniul de aplicare al sistemului au scăzut cu aproape 29 %[130], ceea ce a contribuit la o scădere generală de aproximativ 43 % de la înființarea sistemului, și anume din 2005. Deși poate fi atribuită, fără îndoială, în mare măsură efectelor pandemiei de COVID-19, scăderea semnificativă a emisiilor, de 11,4 %, înregistrată în 2020 a marcat încă un an într-o tendință aproape neîntreruptă de scădere a emisiilor de la an la an în faza 3. Această tendință reflectă tendințele de decarbonizare identificate în principal în producția de energie electrică și termică. Confirmând această tendință, emisiile din 2019, prepandemice, au scăzut cu peste 9 % în comparație cu 2018.

În sectorul aviației, emisiile de GES acoperite de ETS au crescut cu 27,5 % între 2013 și 2019, crescând în fiecare an până în 2020, când tendința a fost inversată de pandemie și când emisiile verificate au scăzut brusc cu 63 % față de 2019. Anul 2019 a fost, așadar, anul cu cele mai ridicate emisii din aviație până în prezent.

Modificările legislative convenite în faza 3 pentru consolidarea EU ETS și pentru abordarea excedentului de certificate au avut rezultate pozitive. Din 2018 până în 2019, când rezerva

[128] Decalajul este de 2,8 puncte procentuale pentru consumul de energie primară și de 3,1 puncte procentuale pentru consumul final de energie, comparativ cu obiectivul de mărire a eficienței energetice cu cel puțin 32,5 % până în 2030.
[129] Raportul intermediar privind acțiunile UE în domeniul climei pentru anul 2021, COM(2021) 951 final.
[130] Între 2013 și 2020.

pentru stabilitatea pieței a început să funcționeze, excedentul a scăzut semnificativ, de la 1,65 miliarde la aproximativ 1,39 miliarde de certificate. Deși excedentul a crescut ca urmare a scăderii cererii în 2020, se preconizează că excedentul suplimentar va fi absorbit în următorii doi-patru ani, contribuind astfel la buna funcționare a pieței. În plus, pe baza indicatorului de excedent publicat și a legislației privind EU ETS pentru faza 4 (2021-2030), volumele licitate în 2021 au fost reduse cu aproape 40 %, iar volumele din 2022 vor fi reduse în mod similar.

Sfârșitul fazei 3, după ce rezerva pentru stabilitatea pieței a devenit operațională, a fost marcat de o creștere a încrederii participanților pe piață, reflectată de un semnal mai puternic al prețului carbonului. În 2020 și 2021, în ciuda situației economice dificile pentru industrie și aviație ca urmare a crizei provocate de pandemia de COVID-19, semnalul dat de prețul carbonului a rămas stabil în 2020 și a crescut considerabil în 2021, fiind influențat de prețurile ridicate ale gazelor și de anticiparea de către piață a implicațiilor unui nivel mai ridicat de ambiție în materie de climă pentru 2030.

Prețul mai ridicat al certificatelor de emisii a condus la o creștere substanțială a veniturilor obținute de țările participante la EU ETS în urma licitării certificatelor de emisii. Între 2012 și 30 iunie 2021, aceste venituri au depășit 83,5 miliarde EUR, peste 19 miliarde EUR fiind generate în 2020 și aproape 14 miliarde EUR în prima jumătate a anului 2021[131]. În toată faza 3, o mare parte (75 %) din aceste venituri a fost utilizată în scopuri legate de climă și energie.

Pe parcursul fazei 3, nivelul de conformare din cadrul EU ETS a continuat să fie în mod constant foarte ridicat, în pofida situației economice dificile care a caracterizat ciclurile de conformare 2020 și 2021 ca urmare a crizei provocate de pandemia de COVID-19. Operatorii responsabili pentru peste 99 % din emisiile provenite atât de la instalațiile staționare, cât și din aviație în majoritatea anilor și-au îndeplinit obligațiile juridice. Arhitectura EU ETS a rămas solidă, iar organizarea administrativă instituită în țările participante s-a dovedit a fi eficace.

Primul acord de creare a unei legături între EU ETS și alt sistem, și anume acordul de legătură cu ETS-ul Elveției, încheiat în ultimul an al fazei 3, promovează un grad mai mare de flexibilitate și eficiență pe ambele piețe ale carbonului, oferindu-le operatorilor din ambele sisteme posibilitatea de a se bucura de avantajele unei piețe mai mari.

Pentru anii următori, în cadrul pachetului de măsuri din iulie 2021 pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Pactului verde european, Comisia a propus consolidarea și extinderea rolului pe care îl are stabilirea unui preț al carbonului, astfel încât UE să aibă posibilitatea de a-și îndeplini obiectivele mai ambițioase în materie de climă. EU ETS rămâne un pilon esențial al politicii UE în domeniul climei. Următorul raport privind piața carbonului, prevăzut să fie publicat la sfârșitul anului 2022, va oferi o vedere de ansamblu asupra funcționării EU ETS în primul an al fazei 4.

[131] Cifra din 2020 a fost calculată pe baza datelor din UE-27, Islanda, Liechtenstein, Norvegia și UK, iar cifra din 2021, pe baza datelor din UE-27 plus numai Islanda, Liechtenstein și Norvegia.